

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 14
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 122

KLASA : UP/I 351-03/12-02/15

URBROJ: 517-06-2-2-1-12-27

Zagreb, 6. prosinca 2012.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine”, br. 110/07) i točke 6.6.c Priloga I. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08), povodom zahtjeva operatera Belje PC Svinjogojstvo, sa sjedištem u Dardi, Sv. Ivana Krstitelja 1a, radi utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeće postrojenje farma Malo Kneževo, donosi

R J E Š E N J E

o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša

I. Za postrojenje – postojeće postrojenje farma Malo Kneževo, na lokaciji Malo Kneževo bb, 31 302 Kneževo, operatera Belje PC Svinjogojstvo, sa sjedištem u Dardi, Sv. Ivana Krstitelja 1a, utvrđuju se objedinjeni uvjeti zaštite okoliša u točki II. Izreke ovog rješenja.

II.1. Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša utvrđeni su u obliku Knjige koja prileži ovom rješenju i sastavni je dio izreke Rješenja.

II.2. U ovom rješenju nema zaštićenih, odnosno tajnih podataka u vezi rada predmetnog postrojenja.

II.3. Tehničko-tehnološko rješenje postojećeg postrojenja farme za proizvodnju konzumnih jaja, za koje su ovim rješenjem utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša, sastavni je dio ovoga rješenja i prileži mu unutar Knjige iz točke II.1. ove izreke.

II.4. Ovo rješenje važi pet godina.

III. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

IV. Operater je dužan podatke o praćenju emisija iz postrojenja kao i podatke o opterećenjima dostavljati Agenciji za zaštitu okoliša sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša.

V. Ovo rješenje dostavlja se Agenciji radi upisa u Očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja.

Obrazloženje

Operater Belje PC Svinjogojstvo, Sv. Ivana Krstitelja 1a, Darda, podnio je 2. veljače 2012. godine Ministarstvu zaštite okoliša i prirode (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za predmetnu farmu (u daljnjem tekstu: Zahtjev). Tehničko-tehnološko rješenje koje je priloženo uz zahtjev, prema narudžbi operatera u skladu s odredbama članka 7. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine”, br. 114/08), izradio je ovlaštenik Hrvatski centar za čistiju proizvodnju iz Zagreba.

Po zahtjevu je proveden postupak primjenom odgovarajućih odredbi slijedećih propisa:

1. Zakona o zaštiti okoliša (u daljnjem tekstu: Zakon),
2. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Uredba)
3. Posebnih propisa o zaštiti pojedinih sastavnica okoliša i posebnih propisa o zaštiti od pojedinih opterećenja i
4. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 64/08)(u daljnjem tekstu Uredba o ISJ).

O Zahtjevu je na propisani način informirana javnost i zainteresirana javnost u razdoblju od 17. veljače do 18. ožujka 2012. godine.

Sukladno odredbi članka 9. stavka 1. Uredbe, dopisom od 13. veljače 2012. godine (KLASA: 351-03/12-02/15, UR.BROJ: 517-12-3) dostavljeni su Zahtjev i Tehničko-tehnološko rješenje na mišljenje i utvrđivanje uvjeta za postrojenje prema posebnim propisima za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja te druge posebne uvjete tijelima i/ili osobama nadležnim prema posebnim propisima: Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Upravi za zaštitu prirode, Sektoru za otpad i Sektoru za atmosferu, more i tlo te Ministarstvu poljoprivrede, Upravi gospodarenja vodama.

Ministarstvo je zaprimilo uvjete i mišljenja: obvezujuće vodopravno mišljenje Hrvatskih voda Ministarstva poljoprivrede od 16. travnja 2012. godine (Klasa: 325-01/10-01/776, ur.broj: 525-12/0904-12-7), mišljenje Uprave za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 5. ožujka 2012. godine (Klasa: 612-07/12-01/0268, ur.broj: 517-12-02), mišljenje Odjela za posebne kategorije otpada Ministarstva zaštite okoliša i prirode (Klasa 351-01/12-02/72, ur. broj: 517-06-3-2-1-12-2) od 21. ožujka 2012. godine, posebne uvjete Ministarstva zdravlja od 24. veljače 2012. godine (Klasa: 351-03/12-01/09, ur.broj: 534-08-1-5/2-12-2) i mišljenje Sektora za atmosferu, more i tlo Ministarstva zaštite okoliša i prirode (službeno, interno) od 27. srpnja 2012. godine. Sva pribavljena mišljenja i uvjete Ministarstvo je dopisom od 9. svibnja 2012. (KLASA: 351-03/12-02/15, UR.BROJ: 517-06-2-2-1-12-11) dostavilo operateru kako bi ih uz pomoć svog ovlaštenika ugradio u mjere i tehnike za predmetnu farmu.

Javna rasprava o Zahtjevu s Tehničko-tehnološkim rješenjem radi sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti u postupku odlučivanja o predmetnom zahtjevu sukladno odredbama članka 139. stavka 2. Zakona održana je u razdoblju od 30. ožujka 2012. do 30. travnja 2012. godine. Tijekom javne rasprave, javni uvid u Zahtjev s Tehničko-tehnološkim rješenjem omogućen je u prostorijama Općine Popovac, V. Nazora 27, Popovac. Za vrijeme javne rasprave održano je jedno javno izlaganje 18. travnja 2012. godine u vijećnici Općine Popovac. Prema Izvješću o održanoj javnoj raspravi (KLASA: 351-03/12-01/5, UR.BROJ: 2158/1-01-22/63-12-6) od 7. svibnja 2012. nije zaprimljena niti jedna primjedba, prijedlog i mišljenje javnosti i zainteresirane javnosti na Zahtjev s Tehničko-tehnološkim rješenjem.

Nakon što je operater Belje d.d., preko ovlaštenika Hrvatskog centra za čistiju proizvodnju, izrazio prigovor na neke od utvrđenih uvjeta tijela nadležnog za buku Ministarstvo je Zaključkom od 14. svibnja 2012. godine (KLASA: 351-03/12-02/15, UR.BROJ: 517-06-2-2-1-12-12) odredilo provođenje usmene rasprave predstavnika nadležnih tijela s operaterom i ovlaštenikom. S obzirom da je farma smještena u zoni 5 (zona gospodarske namjene), a prvi stambeni objekti nalaze se na

udaljenosti od oko 1.000 m i to u zoni mješovite pretežito stambene namjene u kojoj najviše dopuštene ocjenske razine buke iznose 55 dB (A) za dnevno i 45 dB (A) za noćno razdoblje. Izračunom dobivena razina buke na rubu parcele iznosi 46 dB (A), a slabljenjem razine zvuka prema stambenoj zoni, nivo razine buke u zoni stanovanja iznosi 32,7 dB (A). Ministarstvo zdravlja prihvatilo je pojašnjenje vezano uz zahtjev za mjerenje buke i u vezi s tim dostavilo nove posebne uvjete za farmu Malo Kneževo (KLASA: 351-03/12-01/09, URBROJ: 534-09-1-1-1/2-12-4) od 16. srpnja 2012. godine.

Dopisom od 25. rujna 2012. godine (KLASA: 351-03/12-02/15, UR.BROJ: 517-06-2-2-1-12-23) Ministarstvo je od Uprave gospodarenja vodama Ministarstva poljoprivrede zatražilo uvjete vezane za količine gnojovke – emisije dušika koje farmu smije aplicirati na poljoprivredne površine do primjene odredbi Nitratne direktive o maksimalnom ispuštanju dušika od 170 kg/ha godišnje. S obzirom da se u Ministarstvu poljoprivrede nadležnost za Nitratnu difektivu preklapa s Upravom poljoprivrede i prehrambene industrije upravo je ta Uprava dala očitovanje da bi se trebale primjenjivati granične vrijednosti navedene u Pravilniku o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08) do stupanja na snagu tog Pravilnika kao i u prvom četverogodišnjem razdoblju njegove primjene.

Ministarstvo je u predmetnom postupku razmotrilo navode iz zahtjeva i svu dokumentaciju u predmetu, a poglavito mišljenja i uvjete tijela i/ili osoba nadležnih prema posebnim propisima i budući da mišljenja, primjedbi i prijedloga javnosti i zainteresirane javnosti iz javne rasprave nije bilo, primjenom važećih propisa koji se odnose na predmetno postrojenje, na temelju svega navedenog utvrdilo da je zahtjev operatera osnovan te da je postojeće postrojenje iz točke I. izreke ovog rješenja utvrdilo objedinjene uvjete zaštite okoliša kako stoji u izreci pod točkom II. ovog rješenja.

Točka I. i točka II. izreke ovog rješenja utemeljene su na odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, na referentnim dokumentima o najboljim raspoloživim tehnikama te na utvrđenim činjenicama i važećim propisima kako slijedi:

1. UVJETI OKOLIŠA

- 1.1. Popis aktivnosti u postrojenju koje potpadaju pod obveze iz rješenja temelje se na odredbama Uredbe i na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama (RDNRT).
- 1.2. Proces i se temelje na odredbama Uredbe i na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi.
- 1.3. Tehnike kontrole i prevencije onečišćenja temelje se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi.
- 1.4. Gospodarenje otpadom iz postrojenja temelji se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi i na Zakonu o otpadu („Narodne novine“, br. 178/04, 111/06, 60/08, 87/09), Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07), Zakonu o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 41/07) i Pravilniku o načinu postupanja s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi („Narodne novine“, br. 56/06).
- 1.5. Korištenje energije i energetska efikasnost temelje na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi.
- 1.6. Sprečavanje akcidenta temelji se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za za intenzivan uzgoj svinja i peradi, Pravilniku o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda („Narodne novine“, br. 3/11). Zakon o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 41/07).
- 1.7. Sustav praćenja (monitoring) temelji se na odredbama:
Uredbe o emisijama onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora („Narodne novine“, br. 21/07 i 150/08), Pravilnika o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora („Narodne novine“, br. 01/06), Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08), , Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja („Narodne novine“, br. 32/10), Pravilnika o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 60/10).

- 1.8. Način uklanjanja postrojenja i povratak lokacije u zadovoljavajuće stanje temelji se na Uredbi o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08) te na odredbama Priloga III Direktive 2010/75/EU i Dokument CARDS 2004: Smjernice za NRT stavljanja postrojenja izvan pogona.
2. GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA
  - 2.1. Emisije u zrak temelje se na Uredbi o emisijama onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora („Narodne novine“, br. 21/07 i 150/08).
  - 2.1. Emisije u tlo temelje se na odredbama Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08).
3. UVJETI IZVAN POSTROJENJA
Nisu utvrđeni uvjeti izvan postrojenja.
4. PROGRAM POBOLJŠANJA
Nije utvrđen program poboljšanja.
5. UVJETI ZAŠTITE NA RADU
Ne određuju se u ovom postupku, jer se uvjeti zaštite na radu određuju u postupku prema posebnim zahtjevima kojima se određuje zaštita na radu.
6. OBVEZE ČUVANJA PODATAKA I ODRŽAVANJA INFORMACIJSKOG SUSTAVA
temelje se na odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 110/07), Uredbe o informacijskom sustava zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08) i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, br. 35/08).
7. OBVEZE IZVJEŠTAVANJA JAVNOSTI I NADLEŽNIH TIJELA PREMA ZAKONU temelje se na odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 110/07), Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 64/08), Uredbe o informacijskom sustava zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08) i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“ br. 35/08).
8. OBVEZE PO EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA ZAŠTITE OKOLIŠA temelje se na odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ br. 110/07), Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost („Narodne novine“ br. 107/03), Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“ br. 35/08), Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i približim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade za emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izrađenih kao dušikov dioksid („Narodne novine“ br. 71/04), Pravilnika o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknade za emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid („Narodne novine“ br. 95/04), Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i približim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon („Narodne novine“ br. 02/04), Pravilnika o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon („Narodne novine“ br. 20/04), Uredbe o visini vodnog doprinosa („Narodne novine“ br. 78/10), Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“ br. 76/07, 38/09, 55/11 i 90/11), Uredbe o visini naknade za korištenje voda („Narodne novine“ br. 82/10), Uredbe o visini naknade za zaštitu voda („Narodne novine“ br. 82/10) i Pravilnika o mjerilima, postupku i načinu određivanja iznosa naknade vlasnicima nekretnina i jedinicama lokalne samouprave („Narodne novine“, br. 59/06).

Točka II.4. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 236. stavka 2. Zakona kojim je određeno važenje rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje.

Točka III. izreke rješenja temelji se na odredbama članka 137. stavka 1. i članka 140. stavka 5. Zakona, a uključuje i primjenu odredbi Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša i Uredbe o ISJ kojima je uređeno obavještanje javnosti i zainteresirane javnosti o rješenju kojim je odlučeno o zahtjevu.

Točka IV. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 26. Uredbe, članka 121. stavka 3. i 4. Zakona, a uključuje i primjenu odredbi Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine, br. 35/08) kojima je uređena dostava podataka u registar.

Točka V. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 96. Zakona.

Temeljem svega naprijed utvrđenoga odlučeno je kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LJJEKU:

Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Upravnom sudu u Osijeku, Županijska 5, Osijek, u roku od 30 dana od dana dostave ovoga rješenja. Tužba se predaje navedenom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na ovo rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10 i 126/11).

Dostaviti:

1. Belje PC Svinjogojstvo, Sv. Ivana Krstitelja 1a, Darda (**R, s povratnicom**)
2. Agencija za zaštitu okoliša, Ksaver 208, Zagreb
3. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
4. Pismohrana u spisu predmeta, ovdje

**KNJIGA OBJEDINJENIH UVJETA ZAŠTITE OKOLIŠA S TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIM
RJEŠENJEM ZA POSTROJENJE FARMA „MALO KNEŽEVO“ ZA PROIZVODNJU
PRASADI ZA TOV**

1. UVJETI OKOLIŠA

1.1. Popis aktivnosti u postrojenju koje potpadaju pod obveze iz rješenja

- 1.1.1. Rad farme Malo Kneževo sastoji se od sljedećih proizvodnih cjelina:
- 1.1.1.1. Držanje krmača i nazimica (na farmi se nalazi do 1 200 krmača i 6 nerasta)
- 1.1.1.2. Čekanje suprasnih plotkinja
- 1.1.1.3. Prasenje suprasnih plotkinja
- 1.1.1.4. Uzgoj prasadi nakon odbitka
- 1.1.2. Rad farme sastoji se od sljedećih pomoćnih tehnoloških cjelina:
- 1.1.2.1. Crpljenje bunarske (zdenačke) vode i postrojenje za preradu vode,
- 1.1.2.2. Sustav za hranidbu,
- 1.1.2.3. Sustav za napajanje životinja,
- 1.1.2.4. Sustav za ventilaciju i grijanje,
- 1.1.2.5. Privremeno zbrinjavanje uginulih životinja,
- 1.1.2.6. Odvodnja otpadnih voda,
- 1.1.2.7. Izgnojavanje objekata,
- 1.1.2.8. Privremeno skladištenje gnojovke,
- 1.1.3. Aplikacija gnojovke na poljoprivredne površine,
- 1.1.4. Uklanjanje postrojenja.

1.2. Procesi

Farma je namijenjena za intenzivnu proizvodnju prasadi za daljnji tov do završne težine 30 kg. Kapacitet farme je 1 200 krmača ili 489 UG.

1.2.1. U procesima će se koristiti sljedeće sirovine:

Postrojenje	Sirovina sekundarna sirovina i druge tvari	Godišnja potrošnja
	Koncentrirano krmivo	3 100t
Kotlovnica	UNP	112 t
Agregat	Dizel gorivo	1 030 l
Dezobarijera	Voda	200 m ³
	NaOH	680kg
Pripustilište i čekalište Prasilište Uzgajalište Nazimarnik	Plivasept (dezinfekcijsko sredstvo)	18 kg
	Ecocid (dezinfekcijsko sredstvo)	345 kg
	Kick start (dezinfekcijsko sredstvo)	10 kg
	Voda za pranje proizvodnih objekata	2 000 m ³
	Voda za napajanje	19 000 m ³
	Gnojovka	15 305 m ³
Upravna zgrada	Voda za sanitarne potrebe zaposlenika	700 m ³

1.2.2. Skladištenje sirovina i ostalih tvari

Prostori za skladištenje, privremeno skladištenje, rukovanje sirovinama, proizvodima i otpadom	Kapacitet spremnika
silos hrane pripustilišta	samostojeći čelični silos valjkastog oblika sa lijevkom za izuzimanje (12 m ³).
silos hrane čekališta	samostojeći čelični silos valjkastog oblika sa lijevkom za izuzimanje (25 m ³).
silos hrane prasilišta	samostojeći čelični silos valjkastog oblika sa lijevkom za izuzimanje (18 m ³).
silos hrane odgajališta	2 samostojeća čelični silosa valjkastog oblika sa lijevkom za izuzimanje (20 + 25 m ³)
komora za uginuća	Prostorija za skladištenje uginulih životinja sa autonomnim hlađenjem (20 m ²).
spremnici gnojovke	2 spremnika po 1.997 m ³ izrađenih od čelika (3.994 m ³) U planu je nabavka još jednog spremnika od 4.500 m ³ s rokom realizacije odnosno implementacije istog u postrojenje do 31.12.2012. godine.
vodotoranj	Čelični spremnik za vodu na visini od 30 m (100 m ³).
skladište UNP	4 samostojeća čelična spremnika po 4,85 m ³ za UNP opremljena svom propisanom opremom.
skladište kemikalija	Skladište za kaustičnu sodu i ostale kemikalije (4 m ²).
skladište lijekova	Skladište za lijekove koji se koriste na farmi (4 m ²).
sabirna jama za gnojovku	Betonska vodonepropusna otvorena jama (70 m ³).
septička (sabirna) jama za sanitarne otpadne vode	Betonski vodonepropusni šaht (36 m ³).
sabirna jama za otpadne vode iz dezbarijere	Betonski vodonepropusni šaht (15 m ³).

1.2.3. Referentni dokumenti o najboljim raspoloživim tehnikama, RDNRT koji se primjenjuju pri određivanju uvjeta:

Kodna oznaka	BREF	RDNRT
ILF	Intensive Rearing of Poultry and Pigs	RDNRT za intenzivan uzgoj peradi i svinja
ENE	Energy Efficiency Techniques	RDNRT za energetska učinkovitost

1.2.4. U radu postrojenja moraju se primjenjivati načela dobre poljoprivredne prakse, što uključuje sljedeće radne procese:

1.2.4.1. Provođenje programa obuke i obrazovanja ljudstva na farmi kako bi bili adekvatno osposobljeni za provedbu načela dobre poljoprivredne prakse u skladu s Planom eksternih osposobljavanja SU-PL-02a/I i Planom internih osposobljavanja SU-PL-02b/I. U sklopu certificiranog sustava GlobalG.A.P. vode se zapisi u Zapisima o osposobljavanju SU-ZP-39/I (ILF, poglavlje 4.1.2. koje odgovara tehnici u poglavlju 5.1.).

1.2.4.2. Podatke o utrošku vode i, električne energije i plina voditi na mjesečnoj bazi. Podatke o količinama utrošenog krmiva voditi na knjigovodstvenoj skladišnoj kartici i u programu WINPIG. Primjena gnojovke na poljoprivredne površine predviđena je *Planom primjene*

gnojovke na poljoprivredne površine, a zapise voditi u Evidenciji o primjeni gnojovke (ILF, poglavlje 4.1.4. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.1).

- 1.2.4.3. Postupati sukladno *Operativnom planu interventnih mjera u slučaju izvanrednog i iznenadnog onečišćenja voda* (ILF, poglavlje 4.1.5. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.1.).
- 1.2.4.4. Provoditi redovito održavanje i popravke opreme (ILF, poglavlje 4.1.6. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.1.).
- 1.2.4.5. Planirati aktivnosti primjene gnojovke na poljoprivredne površine u skladu s *Planom primjene gnojovke na poljoprivredne površine*. Planirati aktivnosti dovoza sirovina (hrane, goriva i sl.) te odvoza proizvoda (prasadi), uginulih životinja i otpada s lokacije (ILF, poglavlje 4.1.3. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.1.).
- 1.2.5. Na farmi primjenjivati certificirani sustav prema normi ISO 14001:2004 ili odgovarajući necertificirani sustav kojim će se održati razina kvalitete upravljanja okolišem (mjera prema već postignutoj praksi upravljanja okolišem).

1.3. Tehnike kontrole i prevencije onečišćenja tijekom rada postrojenja

Tehnike hranidbe

- 1.3.1. Primjenjivati tehnike hranjenja kojima se upravlja količinom hranjivih tvari u stočnoj hrani. Primjenjivati višefaznu hranidbu koja uključuje posebnu pripremu krmiva za suprasne krmače (SKS), krmače dojilje (SKD) te prasadi (SO-1). Formulaciju krmiva provoditi uz kontrolu unosa sirovih proteina i fosfora (hrana s nižim sadržajem navedenih nutrijenata) u cilju smanjenja količine dušika i fosfora u ekskrementima te smanjenja intenziteta neugodnih mirisa (ILF, poglavlje 4.2.1. i 4.2.2. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.2.1.).
- 1.3.2. Primjenjivati tehnike hranjenja primjenom krmiva s niskim udjelom sirovih proteina, te dodatkom aminokiselina (lizin, metionin, treonin, triptofan) (ILF, poglavlje 4.2.3. koje odgovara tehnicu u poglavlju 5.2.1.1.). Odgovarajuće rasponi su:

Životnje na farmi	Hranidbena smjesa prema postotku sirovih proteina (ILF tablica 5.1., poglavlje 5.2.1.1.)
Oprašeno prase	maksimalno 21 %
Prase	
Krmača	maksimalno 17 %

- 1.3.3. Primjenjivati tehnike hranjenja primjenom krmiva s niskim udjelom ukupnog fosfora uz adekvatnu primjenu lakoprobavljivih anorganskih fosfata i/ili fitaze (ILF, tehnika u poglavlju 5.2.1.2.). Odgovarajuće tehnike su:

Životnje na farmi	Hranidbena smjesa prema postotku fosfora (ILF tablica 5.2., poglavlje 5.2.1.2.)
Oprašeno prase	maksimalno 0,85 %
Prase	
Krmača	maksimalno 0,65 %

Emisije u zrak iz objekata za smještaj životinja

- 1.3.4. U cilju smanjenja emisija iz objekata za držanje životinja u objektima mora biti izveden pod rešetkama (u objektima pripustilišta, čekališta i prasilišta je djelomično rešetkast, a u odgajalištu potpuno rešetkast) koje osiguravaju klizanje izmeta u kanale za gnojovku ispod rešetki i time lakše sakupljanje izmeta te smanjenje kontaktne površine izmeta sa zrakom. Površine na kojima su životinje moraju biti glatke i lako čistive. Gnojovku putem sistema za izgnojavanje prebacivati u odgovarajuće kapacitirane vanjske spremnike (iz sabirnih kanala ispod rešetkastog poda u sabirnu jamu za gnojovku i zatim u spremnike gnojovke) (ILF, tehnika u poglavlju 5.2.2.). Ostvarivati smanjenje emisija NH₃ primjenom izvedbe objekata za uzgoj ovisno o dobi životinja:
- krmače i nazimice u objektu Pripustilišta moraju se nalaziti se u pojedinačnim (ILF, poglavlje 4.6.1.4. vezano uz poglavlje 5.2.2.1.) i grupnim boksovima (ILF, poglavlje

4.6.1.6. vezano uz poglavlje 5.2.2.1.) ovisno o statusu (tjeraju li se ili ne) dok se u objektu Čekališta nalaze u grupnim boksovima (ILF, poglavlje 4.6.1.6. vezano uz poglavlje 5.2.2.1.). Sustavom hranjenja upravljati automatski. Pod u oba objekta mora biti čvrst i dijelom pokriven betonskom rešetkom iznad kanala za prikupljanje gnojovke. Kanali se moraju prazniti kroz ventile uz lagani podtlak (ILF, poglavlje 4.6.1.6.). Ventilacija u objektu mora biti automatska pomoću krovnih ventilatora na visini koja osigurava dobro raspršivanje i minimalan utjecaj mirisa na okoliš.

- krmače s prasadi u objektu Prasilišta moraju se držati u pojedinačnim boksovima. Krmača se nalazi u uklještenju, a prascima je osigurano dodatno grijanje s grijaćom pločom i UV lampom. 60 % boksa je izvedeno u gusanoj rešetki nad kanalom za izgnojavanje. Kanale prazniti kroz ventile uz lagani podtlak (ILF, poglavlje 4.6.2.6.). Ventilacija u objektu je automatska pomoću krovnih ventilatora na visini koja osigurava dobro raspršivanje i minimalan utjecaj mirisa na okoliš.
- Prasad u objektu Odgajališta moraju se držati u grupnim boksovima na potpuno rešetkastom podu iznad kanala za gnojovku sa grijaćim pločama na dijelu poda. Kanali se mopraju prazniti kroz ventile uz lagani podtlak (poglavlje 4.6.1.6.). Ventilacija u objektu je automatska pomoću krovnih ventilatora na visini koja osigurava dobro raspršivanje i minimalan utjecaj mirisa na okoliš.

Vode

- 1.3.5. U cilju smanjenja potrošnje vode koristiti sljedeće tehnike (ILF, tehnike u poglavlju 5.2.3.):
- čišćenje visokotlačnim uređajima u svrhu što manje potrošnje vode;
  - vođenje podataka o potrošnji vode kroz mjerenje iste;
  - redovito održavanje vodovodnog sustava kako bi se spriječilo curenje;
  - utvrđivanje pojave curenja i popravak mjesta curenja.
- 1.3.6. Potrošnja vode za napajanje životinja i za pranje proizvodnih objekata mora biti:
- za napajanje krmača u čekalištu i pripustilištu, maksimalno 22 l/dan/živ. (ILF, tablica 3.13., poglavlje 3.2.2.2.1).
  - za napajanje krmača u prasilištu, maksimalno 40 l/dan/živ, iako se u ILF gornja granica potrošnje ne ograničava (ILF, tablica 3.13., poglavlje 3.2.2.2.1).
  - za napajanje prasadi u odgajalištu, maksimalno 4 l/dan/živ. (ILF, tablica 3.13., poglavlje 3.2.2.2.1).
  - za napajanje nazimica, maksimalno 10 l/dan/živ. (ILF, tablica 3.13., poglavlje 3.2.2.2.1).
  - za pranje pripustilišta, čekališta, prasilišta maksimalno 0,7 m³/živ./god., a za pranje odgajališta/nazimarnika maksimalno 0,3 m³/živ./god. (ILF, tablica 3.16., poglavlje 3.2.2.2.2).
- 1.3.7. U sustav za zahvaćanje vode iz zdenca mora biti ugrađen uređaj za mjerenje crpljenih količina voda (vodomjer) te se mora provoditi telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrola i registracija obračunskih podataka, mjera prema Pravilniku o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina vode („Narodne novine“, br. 81/10).
- 1.3.8. Spremnike gnojovke redovito prazniti, a gnojovku odvoziti na poljoprivredne površine na osnovi *Plana primjene gnojovke na poljoprivredne površine*, (mjera prema Pravilniku o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja, „Narodne novine“, br. 32/10), a vodeći računa o preporukama i načelima iz Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08). Voditi očevidnik o količini, vremenu i mjestu odvoženja gnojovke (mjere prema obvezujućem Vodopravnom mišljenju).
- 1.3.9. Sanitarne otpadne vode iz upravne zgrade i otpadne vode iz dezbarijere ispuštati u vodonepropusne sabirne jame, osigurati redovitu kontrolu stanja te pražnjenje i odvoženje sadržaja u sustav javne odvodnje putem javnog isporučitelja ili koncesionara za obavljanje crpljenja i odvoza otpadnih voda iz sabirnih jama (mjera prema obvezujućem Vodopravnom mišljenju).
- 1.3.10. Oborinske vode s površina koje mogu biti onečišćene gnojovkom odvoditi u interni sustav za odvodnju gnojovke. Redovitim održavanjem manipulativnih i prometnih površina i drugim

mjerama spriječiti onečišćenje oborinskih voda, te iste ispuštati na zelene površine unutar farme (mjera prema obvezujućem Vodopravnom mišljenju).

- 1.3.11. Redovito održavanje i kontrolu rada građevina internog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda provoditi u skladu s *Planom rada i održavanja građevina za odvodnju i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda* (mjera prema obvezujućem Vodopravnom mišljenju).
- 1.3.12. Zahvaćanje voda radi korištenja za tehnološke i slične namjene provoditi prema ishodenoj koncesiji (mjera prema obvezujućem Vodopravnom mišljenju).

Skladištenje gnojovke

- 1.3.13. Skladišni kapacitet za gnojovku mora biti volumena 10 800 m³ (sabirni kanali za gnojovku 2258,6 m³ + sabirna jama za gnojovku 35 m³ + spremnici za gnojovku 3 994 m³). Kako bi se ostvario ukupni skladišni kapacitet, dodatni spremnik za gnojovku od 4 500 m³ mora biti u primjeni najkasnije od 31. prosinca 2012. godine;
- 1.3.14. Spremnici gnojovke moraju imati sljedeće karakteristike:
  - 1.3.14.1. moraju biti izrađeni od materijala otpornog na mehanički, termalni i kemijski utjecaj;
  - 1.3.14.2. prepunjavanje spremnika onemogućiti preko specijalnih detektora nakon čega se aktivira optički i akustični alarm;
  - 1.3.14.3. s njima upravljati preko komandne ploče;
  - 1.3.14.4. gnojovku miješati tijekom cijelog perioda skladištenja pomoću dva mješača;
  - 1.3.14.5. gornja površina spremnika mora biti prekrivena pokrovom od cerade u obliku šatora;
  - 1.3.14.6. svaki izlaz (ispust) iz spremnika mora biti opremljen dvostrukim ventilima;
  - 1.3.14.7. redovno ih vizualno pregledavati.

Primjena gnojovke na poljoprivrednim površinama

- 1.3.15. Gnojovku aplicirati podirvanjem i tanjuranjem čime se postiže smanjenje emisija NH₃ s poljoprivrednih površina za 30-80 %. (ILF, tablica 4.38., poglavlje 4.10.4. što odgovara tehnikama u tablici 5.4. u poglavlju 5.2.7.).
- 1.3.16. Plan primjene gnojovke na poljoprivredne površine s kojima investitor raspolaže, odnosno za koje ima suglasnost koncesionara poljoprivrednog zemljišta, iz točke 1.2.4.5. ovog Rješenja, mora sadržavati sljedeće podatke i priloge: iskaz količine gnojovke koja nastaje tijekom godine i izračun potrebnih površina poljoprivrednog zemljišta za primjenu, prikaz poljoprivrednih površina na preglednoj situaciji i kopiji katastarskog plana s dokazima o načinu raspolaganja, plan i vremenski raspored primjene ovisno o plodoredu i sadržaju dušika u gnojovci i tlu, popis potrebne opreme, te način vođenja očevidnika o primjeni gnojovke na poljoprivrednim površinama.
- 1.3.17. Mora biti osigurano dovoljno površina poljoprivrednog zemljišta za aplikaciju proizvedene gnojovke čija se veličina procjenjuje na minimalno 180,6 ha. Popis katastarskih čestica na koje operater smije aplicirati gnojovku nalazi se u prilogu Tehničko-tehnološkog rješenja (ILF, poglavlje 5.1).
- 1.3.18. Gnojovka se ne smije aplicirati na poljoprivredne površine u periodu od 1. prosinca do 1. ožujka a u periodu od 1. svibnja do 1. rujna ukoliko se ne unosi u tlo nakon aplikacije. Zabranjeno je apliciranje gnojovke na poljoprivredne površine zasićene vodom, pokrivene snijegom i smrznute površine te na plavnim zemljištima (mjera u skladu s čl. 7. Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08).
- 1.3.19. Ukoliko se na farmi jave bolesti čiji su uzročnici otporni na uvjete sazrijevanja u spremnicima gnojovke, također je zabranjena primjena gnojovke na poljoprivrednim površinama (mjera u skladu s čl. 8. Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08).
- 1.3.20. Ne aplicirati gnojovku u blizini vodotoka i kanala ostavljanjem neobrađenog pojasa zemlje od minimalno 5 m (mjera u skladu s čl. 8. Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, br. 56/08).
- 1.3.21. Ispitivanje plodnosti tla obavljati nakon žetve usjeva, a prije primjene gnojiva u vremenskom periodu od 1. lipnja do 31. listopada (mjera u skladu s čl. 28. Pravilnika o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 32/10).

- 1.3.22. Izvještaj o provedenoj analizi tla nositelj zahvata je dužan dostaviti jedinici lokalne samouprave (mjera u skladu s čl. 34. Pravilnika o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 32/10).

1.4. Gospodarenje otpadom iz postrojenja

- 1.4.1. Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno skupljati i odgovarajuće privremeno skladištiti na za to predviđenim mjestima, mjera prema Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07).
- 1.4.2. Sve vrste otpada zbrinjavati putem ovlaštenih pravnih osoba uz vođenje propisane dokumentacije, mjera prema Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07).
- 1.4.3. Primjenjivati četverogodišnji *Plan gospodarenja otpadom*, mjera prema Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07).
- 1.4.4. Zbrinjavanje otpada obavljati i u skladu s internim *Pravilnikom o zbrinjavanju svih vrsta otpada iz tehnoloških procesa i mulja iz procesa obrade otpadnih voda* kao i drugim propisima o otpadu (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju).
- 1.4.5. Manipulaciju s uginulim životinjama (lešinama) obavljati u skladu s veterinarsko-sanitarnim propisima koji reguliraju postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi. Uginule životinje na farmi propisno zbrinjavati u kontejnere s rashladnim uređajem (objekt hladnjača) te prema potrebi odvoziti specijalnim kamionima (registrirani prijevoznik) do odobrenog skladišta za odlaganje uginulih životinja ili u odobreni objekt za preradu nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi. Evidencija se vodi na Potvrdama o preuzetim nusproizvodima kategorije 1 i 2, mjera prema kriteriju 10. iz Priloga III Direktive 2010/75/EU.
- 1.4.6. Očevidnik o nastanku i tijeku zbrinjavanja otpada voditi prema vrstama otpada, svako odvoženje otpada obavljati uz prateći list, a podatke o gospodarenju otpadom na propisnim obrascima dostavljati jednom godišnje nadležnom tijelu za zaštitu okoliša u županiji sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07).

1.5. Korištenje energije i energetska efikasnost

- 1.5.1. Bilježiti potrošnju električne energije i plina za proizvodnju toplinske energije na mjesečnoj bazi. (ILF, poglavlje 4.1.4. koje odgovara tehnici u poglavlju 5.1. i ENE, poglavlje 2.4.).
- 1.5.2. U cilju smanjenja potrošnje energije provoditi sljedeće tehnike temeljene na preporukama dobre farmerske prakse, počevši od odgovarajuće izvedbe objekata za životinje do odgovarajućeg korištenja i održavanja objekata i opreme (ILF, tehnike u poglavlju 5.2.4.):
- 1.5.2.1. optimalno iskoristavati kapacitete objekata;
- 1.5.2.2. obaviti izolaciju objekata, osobito cjevovoda za grijanje i hlađenje;
- 1.5.2.3. optimirati položaj opreme za grijanje/hlađenje;
- 1.5.2.4. koristiti visokoučinkovite grijače te ventilatore sa smanjenom potrošnjom energije;
- 1.5.2.5. optimirati korištenje ventilacijskog sustava za postizanje optimalne kontrole temperature i minimalnih stopa ventilacije zimi;
- 1.5.2.6. optimirati gustoću životinja;
- 1.5.2.7. optimirati temperature ovisno o proizvodnoj fazi;
- 1.5.2.8. minimizirati ventilaciju u skladu sa dobrobiti životinja;
- 1.5.2.9. redovno održavati i čistiti senzore termostatske regulacije.
- 1.5.3. U radu postrojenja kontinuirano provoditi educiranje i provjeru stručnosti radnog osoblja, o čemu se vode zapisi kako je navedeno u točki 1.4.2.1. ovog Rješenja (ENE, poglavlje 2.1. i 2.6).
- 1.5.4. Provoditi redovno održavanje postrojenja kroz sustav kvalitete, odnosno dokumente Postupak kontrole mjerne opreme i održavanja opreme (SUK-PO-05/II), Zapis o održavanju (SU-ZP-06/II), Verifikacija provedenog umjeravanja i elektronski vođenih zapisa (SUK-ZP-20/II) (ENE, poglavlje 2.1 (d) i poglavlje 2.9.).

- 1.5.5. Provoditi kontrolu procesa kroz vođenje zapisa svih relevantnih parametara u proizvodnji (hranjenje, temperatura, osvjetljenje i sl.) koji mogu imati značajan utjecaj na energetske učinkovitost. Za kontrolu temperature, vlage, rada ventilatora i grijanja u svakoj prostoriji s različitim kategorijama svinja moraju biti postavljena klima računala u kojima su zadane odgovarajuće vrijednosti. Klima računala (klima komp.) po objektima su povezana na centralno računalo, također sa zadanim vrijednostima koje reagira zvučno ili svjetlosno na promjene u sobama sa životinjama (ENE, poglavlje 2.5., 2.8. i 2.10).
- 1.5.6. Na plamenicima toplovodnih kotlova kontrolirati pretičak zraka, a plamenike redovito servisirati i podešavati.
- 1.5.7. Provoditi optimizaciju sustava KVG (Klimatizacija-Ventilacija-Grijanje) kroz redovito praćenje te čišćenje i održavanje funkcionalnosti istog (ENE, poglavlje 3.9.).
- 1.5.8. Provoditi optimizaciju sustava rasvjete kroz prilagođavanje rasvjete dobi životinja uz maksimalno korištenje dnevnog svjetla što je omogućeno izvedbom objekata.

1.6. Sprječavanje akcidenta

- 1.6.1. Na farmi mora biti postavljen sustav vatroobrane (hidrantska mreža i aparati za gašenje požara).
- 1.6.2. U slučaju iznenadnog onečišćenja postupiti u skladu s *Operativnim planom interventnih mjera u slučaju izvanrednog i iznenadnog onečišćenja voda*, izrađenim u skladu s točkom IV. St. 3. Državnog plana mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda („Narodne novine“, br. 5/11) (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju).
- 1.6.3. U slučaju požara i potreba spašavanja ljudi, stoke i imovine, osigurati nesmetan pristup interventnih vozila i druge vatrogasne opreme svim objektima prilaznom prometnicom.
- 1.6.4. Ispravnost građevina internog sustava odvodnje otpadnih voda i gnojovke kontrolirati na osnovi *Internog uputstva za provođenje kontrole ispravnosti građevina za odvodnju otpadnih voda* izrađenim sukladno *Pravilniku o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda* („Narodne novine“, br. 3/11) (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju).

1.7. Sustav praćenja (monitoringa)

- 1.7.1. Voditi zapise o potrošnji vode i energije, količinama i sastavu utrošenog krmiva, količini proizvedene gnojovke i njezinoj aplikaciji na poljoprivredne površine (ILF poglavlje 4.1.4.).

Emisije u zrak

- 1.7.2. Mjeriti emisije onečišćujućih tvari u zrak iz ispusta uređaja za loženje (kotlovnica s ispustima Z60, Z61, Z62, Z63). Obavljati najmanje tri pojedinačna mjerenja i rezultate iskazati kao polusatne srednje vrijednosti. Učestalost mjerenja emisije odrediti na temelju rezultata mjerenja, a minimalna učestalost mjerenja je jedanput u dvije godine.
- 1.7.3. Mjerenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak iz ispusta uređaja za loženje, odnosno analizom obuhvatiti slijedeće: dimni broj, toplinski gubici u otpadnim plinovima, ugljikov monoksid, oksidi dušika izraženi kao NO₂, volumni udio kisika.
- 1.7.4. Mjerenje emisijskih veličina provoditi prema niže navedenim analitičkim metodama ili metodama navedenim u posebnim propisima koji reguliraju praćenje emisija u zrak iz stacionarnih izvora.

Parametar analize	Analitička metoda mjerenja
dimni broj	DIN 5140-1
ugljikov monoksid	ISO 12039:2001
oksidi dušika izraženi kao NO ₂	ISO 10849:1996
volumni udio kisika	ISO 12039:2002

- 1.7.5. Mjerenje i analizu podataka dobivenih mjerenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak iz ispusta uređaja za loženje obavljati putem ovlaštene pravne osobe koja posjeduje dozvolu ili suglasnost za obavljanje praćenja emisija u zrak iz stacionarnih izvora.
- 1.7.6. Vrednovanje rezultata mjerenja emisija obavljati usporedbom srednje vrijednosti svih rezultata mjerenja s propisanim graničnim vrijednostima emisija (GVE). Ako je rezultat mjerenja (E_{mj}) onečišćujuće tvari jednak ili manji od propisane granične vrijednosti (E_{gr}), bez obzira na iskazanu mjernu nesigurnost, $E_{mj} < E_{gr}$, stacionarni izvor onečišćavanja zadovoljava GVE.
- 1.7.7. Ako je rezultat mjerenja onečišćujuće tvari veći od propisane granične vrijednosti, ali unutar područja mjerne nesigurnosti, odnosno ako vrijedi $E_{mj} + [\mu E_{mj}] \leq E_{gr}$, gdje je $[\mu E_{mj}]$ apsolutna vrijednost mjerne nesigurnosti mjerenjem utvrđenog iznosa emisijske veličine onečišćujuće tvari, prihvaća se da stacionarni izvor onečišćavanja zadovoljava GVE.
- 1.7.8. Ako je rezultat mjerenja onečišćujuće tvari uvećan za mjernu nesigurnost veći od propisane granične vrijednosti, odnosno ako vrijedi odnos $E_{mj} + [\mu E_{mj}] > E_{gr}$, gdje je $[\mu E_{mj}]$ apsolutna vrijednost mjerne nesigurnosti mjerenjem utvrđenog iznosa emisijske veličine onečišćujuće tvari, stacionarni izvor onečišćavanja ne zadovoljava GVE.
- 1.7.9. Iznos mjerne nesigurnosti ovisi o primijenjenim metodama mjerenja i karakteristikama upotrijebljenih mjernih instrumenata.
- 1.7.10. Rezultate pojedinačnih mjerenja iskazivati kao polusatne srednje vrijednosti u skladu s primijenjenom metodom mjerenja. Polusatne srednje vrijednosti preračunavaju se na jedinicu volumena suhih ili vlažnih otpadnih plinova pri standardnim uvjetima i referentnom volumnom udjelu kisika. Vrijeme uzorkovanja mora odgovarati propisanoj metodi mjerenja.

Emisije u tlo

- 1.7.11. Obavljati analize sastava gnojovke, periodički, prije aplikacije gnojovke na poljoprivredne površine (najmanje 2 puta godišnje), koje uključuju: suha tvar, pH H_2O , amonijski N, ukupni N, ukupni P, ukupni K, ukupni Ca, ukupni Mg, radi potrebe izrade *Plana primjene gnojovke na poljoprivredne površine*. Mjerenje te analizu podataka dobivenih mjerenjem obavljati putem ovlaštene pravne osobe (akreditacija po zahtjevu norme HRN EN ISO/IEC 17025).
- 1.7.12. Analizu sastava gnojovke obavljati iz trenutnog uzorka gnojovke.
- 1.7.13. Analizu gnojovke raditi za spremnike gnojovke, kao mjesto emisije te je to ujedno i mjesto uzorkovanja (Z57, Z58 te novo planiranog spremnika).
- 1.7.14. Mjerenje parametara provoditi prema niže navedenim analitičkim metodama ili metodama navedenim u posebnim propisima:

Parametar analize	Analitička metoda mjerenja/ norma
suha tvar	gravimetrijska metoda
pH H_2O	HRN EN 13037:1999
amonijski N	metoda po Bremmeru
ukupni N	modificirana metoda po Kjeldahlu
ukupni P	mokro razaranje (spektrofotometrijska metoda)
ukupni K	mokro razaranje (plamenofotometrijsko određivanje)
ukupni Ca	mokro razaranje (HRN EN ISO 6869:2001), atomska apsorpcijska spektrofotometrija
ukupni Mg	mokro razaranje (HRN EN ISO 6869:2001), atomska apsorpcijska spektrofotometrija

- 1.7.15. Jednom u četiri godine izraditi analizu tla za površine na koje se aplicira gnojovka: reakcija tla temeljem pH vrijednosti (pH – KCl, pH – H_2O), razine organske tvari u tlu, ukupnog dušika, sadržaja fiziološki aktivnih hranjiva P_2O_5 i K_2O , hidrolitičke kiselosti (sadržaj ukupnih karbonata), te mehani sastav tla, radi izrade *Plana primjene gnojovke na poljoprivredne površine* koji mora biti usklađen s plodoredom i bilancom potrošnje dušika. Ispitivanje plodnosti tla obavlja se nakon žetve usjeva, a prije primjene gnojiva u vremenskom periodu od 1. lipnja do 31. listopada.

1.7.16. Mjesto emisije u tlo, kao i mjesto uzorkovanja za analizu tla su poljoprivredne površine.

1.7.17. Analitičke metode, odnosno norme za mjerenje parametara za analizu tla su sljedeće:

Parametar analize	Analitička metoda mjerenja/ norma
pH reakcija tla (KCl i H ₂ O)	HRN ISO 10390
razina organske tvari u tlu	metoda prema Tjurinu
ukupni dušik (samo kod trajnih nasada)	metoda po Kjeldahl-u* HRN ISO 138782
sadržaj fiziološki aktivnih hranjiva P ₂ O ₅ i K ₂ O	pH – HOH ≤ 7: Amon-laktatna metoda, pH – HOH > 7: HRN ISO 11263 Amon-laktatna metoda
hidrolitička kiselost ili sadržaj ukupnih karbonata	metoda po Kapen-u
mehanički sastav tla	HRN ISO 11277*

* Prema Priručniku za pedološka istraživanja (Skorić, 1986.)

1.7.18. Mjerenje te analizu podataka dobivenih mjerenjem mora obavljati nadležna institucija, na temelju rješenja nadležnog Ministarstva o ispunjavanju propisanih uvjeta te na temelju drugih važećih propisa. Rezultati mjerenja te analiza podataka se potom dostavljaju nositelju zahvata.

1.8. Način uklanjanja postrojenja i povratak lokacije u zadovoljavajuće stanje, prema Uredbi o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08) i kriteriju 10. Priloga III Direktive 2010/75/EU

1.8.1. Voditi poslovanje farme na način da se mogu osigurati sredstva za uklanjanje objekata prema propisanom programu.

1.8.2. U svrhu zatvaranja i razgradnje postrojenja izraditi će se Plan razgradnje koji uključuje sljedeće aktivnosti:

- 1) Obustava rada postrojenja, uključujući sve proizvodne procese, procese skladištenja i pomoćne procese;
- 2) Uklanjanje sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda;
- 3) Uklanjanje svih opasnih tvari i kemikalija (UNP, NaOH, ostale kemikalije, lijekovi) i njihovo adekvatno zbrinjavanje;
- 4) Uklanjanje i odvoz svih vrsta opasnog i neopasnog otpada nastalog u proizvodnji;
- 5) Čišćenje objekata i uklanjanje uredske opreme;
- 6) Čišćenje proizvodnih pogona, rasklapanje i uklanjanje opreme i dijelova (opreme za skladištenje krmiva, dozirne opreme za krmivo, opreme za smještaj životinja, opreme za preradu vode i sl.);
- 7) Rušenje objekata koji nisu predviđeni za daljnju uporabu;
- 8) Odvoz i zbrinjavanje građevinskog otpada od rušenja putem ovlaštenih tvrtki;
- 9) Odvoz i zbrinjavanje metalnog otpada od rušenja putem ovlaštenih tvrtki;
- 10) Odvoz i zbrinjavanje preostalog opasnog otpada putem ovlaštenih tvrtki;
- 11) Ovjera dokumentacije o razgradnji postrojenja i čišćenju lokacije.

1.8.3. Kao dio programa razgradnje i uklanjanja postrojenja potrebno je napraviti analizu i ocjenu stanja okoliša na lokaciji u cilju određivanja razine onečišćenja i potrebe za sanacijom zemljišta. Mjere ocjene stanja okoliša obuhvatit će i provjeru stanja tala na lokaciji i provjeru stanja vodenih tokova u blizini lokacije.

1.8.4. U slučaju nezadovoljavajućeg stanja okoliša nakon razgradnje, vlasnik postrojenja će izraditi i provesti program sanacije na vlastiti trošak.

2. GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA

2.1. Emisije u zrak

Ispust	Mjesto emisije	Emisija	Granična vrijednost	
			do 31.12.2017.	nakon 31.12.2017.
Z14 – Z15	Dimnjak toplovodnih kotlova kotlovnice	Dimni broj		0
		Ugljikov monoksid	150 mg/m ³	100 mg/m ³
		Oksidi dušika izraženi kao NO _x	300 mg/m ³	200 mg/m ³
		Volumni udio kisika:		3 %

* Kod malih i srednjih uređaja za loženje toplinski gubici u otpadnim plinovima se ne određuju.

2.2. Emisije u površinske vode

Dopuštene količine emisija u vodu iz farme za tov svinja Malo Kneževo su slijedeće:

- Ispuštanje sanitarnih otpadnih voda iz upravne zgrade u sabirnu jamu u količini do 700 m³/god, odnosno 1,92 m³/dan (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju);
- Ispuštanje otpadnih voda iz dezobarijere u sabirnu jamu u količini do 100 m³/god, odnosno 0,27 m³/dan (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju);
- Ispuštanje otpadnih voda iz hladnjače u sabirnu jamu za gnojovku u količini do 30 m³/god, (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju);

2.4. Emisije u tlo

Dopuštene količine emisija u tlo iz farme Malo Kneževo su slijedeće:

- Ispuštanje gnojovke i otpadnih voda onečišćenih tvarima organskog porijekla u spremnike gnojovke u količini do 15.305 m³/god., odnosno 42 m³/dan (mjera prema Obvezujućem vodopravnom mišljenju)

Ispust	Mjesto emisije	Emisija	Granična vrijednost
-	Poljoprivredne površine na koje se aplicira gnojovka	dušik (N) u prve četiri godine od stupanja na snagu Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnoja („Narodne novine“, broj 56/08)	210 kg/ha
		dušik (N) nakon četiri godine	170 kg/ha

2.5. Emisije buke

- 2.5.1. Mjerenje razine buke može obavljati samo pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite od buke, a rezultati ne smiju prelaziti dopuštenu razinu buke (u zoni gospodarske namjene 80 dB (A) danju i noću, na granicama zona mješovite namjene 55 dB (A) danju i 45 dB (A) noću), prema posebnim uvjetima Ministarstva zdravlja.

3. UVJETI IZVAN POSTROJENJA

Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode (Klasa: 612-07/12-01/0268; Ur.broj: 517-12-02 od 05. ožujka 2012.) potvrđuje da postojeće postrojenje farma Malo Kneževo neće imati značajan utjecaj na sastavnice prirode pa u toku korištenja postrojenja nije potrebno provoditi posebne mjere zaštite prirode.

4. PROGRAM POBOLJŠANJA

Neprekidno poboljšanje treba provoditi primjenom sustava upravljanja okolišem certificiranog sukladno zahtjevima norme ISO 14001:2004 ili odgovarajućim necertificiranim sustavom koji mora imati sve elemente navedenog certificiranog sustava.

5. UVJETI ZAŠTITE NA RADU

Ne određuju se u ovom postupku, jer se uvjeti zaštite na radu određuju u postupku prema posebnim zahtjevima kojima se određuje zaštita na radu.

6. OBVEZE ČUVANJA PODATAKA I ODRŽAVANJA INFORMACIJSKOG SUSTAVA

- 6.1. Čuvati podatke o potrošnji energije i vode, količinama stočne hrane, proizvedenog otpada i primjeni anorganskih gnojiva i gnojovke (ILF poglavlje 4.1.4.)
- 6.2. Voditi očevidnik o zbrinjavanju gnojovke na poljoprivredne površine i realizaciji *Plana primjene gnojovke na poljoprivredne površine*, kao i u točki 1.2.4.2.
- 6.3. Izvještaj o provedenim mjerenjima i s analizom podataka onečišćujućih tvari u zraku iz ispusta uređaja za loženje (kotlovnica), nositelj zahvata pohranjuje 5 godina i dostavlja jednom godišnje (do 31. ožujka za prethodnu godinu) u Registar onečišćavanja okoliša.
- 6.4. Podatke o količini zahvaćenih i korištenih voda registrirane putem opreme za telemetrijski nadzor dostavljati jednom mjesečno Hrvatskim vodama-VGO Osijek očevidnikom iz Priloga 1 i Priloga 3 – Obrazac 3b Pravilnika o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina voda („Narodne novine“, br. 81/10.).
- 6.5. Podatke o obavljenom ispitivanju otpadnih voda dostavljati Hrvatskim vodama-VGO Osijek u roku od mjesec dana od obavljenog uzorkovanja. Navedene podatke vlasnik pohranjuje 5 godina.
- 6.6. Podatke o količini ispuštene otpadne vode operater postrojenja mora dostavljati jednom mjesečno Hrvatskim vodama-VGO Osijek očevidnikom iz Priloga 1.A Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda ("Narodne novine", br. 87/10).
- 6.7. Zapise analize sastava gnojovke operater je dužan čuvati pet godina.
- 6.8. Izvještaj o provedenoj analizi tla operater mora pohranjivati na pet godina. Rezultate analize tla i njihovo tumačenje operater je dužan dostaviti nadležnoj jedinici lokalne samouprave.
- 6.9. Očevidnik o nastanku i tijeku zbrinjavanja otpada voditi prema vrstama i količinama, a svako odvoženje otpada obavljati uz prateći list, a podatke iz istog na propisnim obrascima dostavljati jednom godišnje (do 31. ožujka za prethodnu godinu) u Registar onečišćavanja okoliša tijela županije nadležnog za poslove zaštite okoliša.
- 6.10. Dokumenti navedeni u ovom Rješenju pod točkama 1.2.4.1., 1.2.4.2., 1.2.4.3., 1.2.4.5., 1.3.7., 1.3.11., 1.3.17., 1.4.2., 1.4.3., 1.4.4., 1.5.4., 1.6.2., 1.6.4., 1.7.1. i 6.1. moraju biti dostupni u slučaju postupanja i inspekcijskog nadzora.

7. OBVEZE IZVJEŠTAVANJA JAVNOSTI I NADLEŽNIH TIJELA PREMA ZAKONU

- 7.1. Zabilježiti sve eventualne pritužbe od strane javnosti te evidentirati aktivnosti poduzete u svrhu uklanjanja ili ublažavanja uočenih nedostataka.
- 7.2. Sve obveze koje su propisane u točki 6. Obveze čuvanja podataka i održavanja informacijskog sustava, odnose se i na ovu točku.

8. OBVEZE PO EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA ZAŠTITE OKOLIŠA

Operater postrojenja farma Malo Kneževo dužan je realizirati sve zakonom i podzakonskim propisima utvrđene obveze po relevantnim ekonomskim instrumentima zaštite okoliša. Te obveze prvenstveno proizlaze iz odredbi nadležnog *Zakona o zaštiti okoliša* („Narodne novine“, br. 110/07) i na temelju njega donesenih propisa te *Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost* („Narodne novine“, br. 107/03) i odgovarajućih podzakonskih akata. One se u pravilu odnose na naknade za onečišćenje okoliša, a predstavljaju svojevrsan oblik kompenzacije za redovni rad predmetnog

zahvata, suglasno usvojenom načelu „onečišćivač plaća“. To se detaljnije utvrđuje u članku 15. Zakona o zaštiti okoliša, koji glasi:

- (1) *Onečišćivač snosi troškove nastale onečišćavanjem okoliša*
- (2) *Troškovi iz stavka 1. ovog članka obuhvaćaju troškove nastale u vezi s onečišćavanjem okoliša, uključujući i troškove procjene štete, procjene nužnih mjera i troškove otklanjanja štete u okolišu*
- (3) *Onečišćivač snosi i troškove praćenja stanja okoliša i primjene utvrđenih mjera te troškove poduzimanja mjera prevencije od onečišćavanja okoliša, bez obzira na to da li su ti troškovi nastali kao rezultat propisane odgovornosti za onečišćavanje okoliša, odnosno ispuštanjem emisija u okoliš ili kao naknade utvrđene odgovarajućim financijskim instrumentima, odnosno kao obveza utvrđena propisom o smanjivanju onečišćavanja okoliša*

U skladu s time, a suglasno odredbama članaka 12., 13., 14., 15., 16. i 17. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost („Narodne novine“, br. 107/03), naknade koje su relevantne za predmetni zahvat, a koriste se kao sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost namijenjena poduzimanju, odnosno, sufinanciranju mjera zaštite okoliša i poboljšanja energetske učinkovitosti, obuhvaćaju:

- a) naknade onečišćivača okoliša
- b) naknade korisnika okoliša
- c) naknada na opterećivanje okoliša otpadom
- d) posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon

Naknadu onečišćivača okoliša operater predmetnog zahvata plaća, jer je – kao pravna osoba – vlasnik građevine (kotlovnice na farmi) u kojoj, u okviru svoje djelatnosti, posjeduje pojedinačni izvor emisije CO₂, SO₂ i/ili oksidi dušika izraženi kao NO₂ (u predmetnom slučaju radi se o emisijama CO₂ i NO_x). Budući da će se iz predmetnog zahvata godišnje emitirati u zrak oko 208 t CO₂ (donja granica za obvezu plaćanja naknade iznosi 30 t godišnje), korisnik farme će biti dužan plaćati naknadu za emisiju ugljikovog dioksida (CO₂) u skladu s odredbama *Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida* („Narodne novine“, br. 73/07 i 48/09). Obračun iznosa naknade utvrdit će Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a na temelju podataka o prijavljenim emisijama u „Registar onečišćenja okoliša“.

Kao pravna osoba, nositelj zahvata će na temelju *Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade za emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid* („Narodne novine“, br. 71/04) biti dužan plaćati i naknadu za ispuštanje NO₂ (odnosno, svakog drugog NO_x) za godišnju emisiju koja je veća od 30 kg. S obzirom na procijenjenu godišnju potrošnju goriva (ukapljenog naftnog plina) za kotlovnice na predmetnoj farmi, na operatera predmetnog zahvata, a prema člancima 6., 7. i 8. navedene Uredbe, procjenjuje se kako će se primjenjivat korektivni poticajni koeficijent $k_1 = 0,67$. Prema *Pravilniku o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknade za emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid* („Narodne novine“, br. 95/04), naknada se plaća temeljem rješenja Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, koje se donosi najkasnije do 31. prosinca tekuće godine, a sastoji se od obračuna iznosa naknade za prethodno i privremenog obračuna (akontacije) za naredno obračunsko razdoblje.

Obračun iznosa naknade za prethodno obračunsko razdoblje utvrđuje se na temelju podataka o godišnjim količinama emisija NO_x iz prethodnog obračunskog razdoblja te iznosa jediničnih naknada i korektivnih poticajnih koeficijenata propisanih *Uredbom o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid* („Narodne novine“, br. 71/04). Privremeni obračun (akontacija) za iduće obračunsko razdoblje temelji se na obračunu za prethodno obračunsko razdoblje, a plaćanje naknade provodi se, u skladu s člankom 4. spomenute Uredbe, u obrocima, i to mjesečno, tromjesečno ili godišnje, ovisno o ukupnom iznosu naknade. Navedena naknada izračunava se i plaća prema godišnjoj količini emisije, izraženoj u tonama. Ova se naknada plaća za kalendarsku godinu.

Naknadu korisnika okoliša operater predmetnog zahvata obavezan je namiriti zbog toga što je – kao pravna osoba – vlasnik građevinama ili građevnim cjelinama za koje je propisana obveza provođenja postupka ocjene utjecaja na okoliš. Naknada se izračunava prema posebnom izrazu (izračunu), a plaća se za kalendarsku godinu.

Naknada na opterećivanje okoliša otpadom, nositelj zahvata plaća kao posjednik otpada koji snosi sve troškove preventivnih mjera i mjera zbrinjavanja otpada, troškove gospodarenja otpadom koji nisu pokriveni prihodom ostvarenim od prerade otpada te je financijski odgovoran za provedbu preventivnih i sanacijskih mjera zbog štete za okoliš koju je prouzročio ili bi je mogao prouzročiti otpad. Naknadu za troškove gospodarenja otpadom, nositelj zahvata će izravno riješiti putem plaćanja po Ugovoru sa ovlaštenim pravnim osobama za skupljanje komunalnog, neopasnog odnosno opasnog otpada.

Posebnu naknadu za okoliš za vozila na motorni pogon operater predmetnog zahvata dužan je platiti kao pravna osoba, koja je vlasnik ili ovlaštenik prava na vozilima na motorni pogon. Posebna naknada, pri tome se plaća pri registraciji vozila, odnosno pri ovjeri tehničke ispravnosti vozila. Posebna naknada, prema utvrđenom izrazu, određuje se i plaća s obzirom na vrste vozila, vrste motora i pogonskog goriva, radni obujam ili snagu motora te starost vozila u sastavu voznog parka vlasnika/ovlaštenika. Jedinična naknada i korektivni koeficijent te način obračunavanja i plaćanja propisani su *Uredbom o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon* („Narodne novine“, br. 02/04) i *Pravilnikom o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon* („Narodne novine“, br. 20/04).

Navedene naknade, uključujući i spomenute posebne naknade, plaćaju se pod uvjetima i na način propisan *Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost* („Narodne novine“, br. 107/03) i na temelju njega donesenih propisa te na temelju rješenja kojeg donosi Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Obračunati i dospjeli iznosi naknada i posebne naknade uplaćuju se na račun Fonda. Naplatu dospjelih nenaplaćenih iznosa naknada, zajedno s pripadajućim kamatama od obveznika plaćanja, čiji se platni promet obavlja preko računa koje vode pravne osobe ovlaštene za poslove platnog prometa, obavljaju te pravne osobe na temelju izvršnog rješenja Fonda prijenosom sredstava s računa obveznika na račun Fonda.

Nositelj zahvata je, također, dužan platiti naknadu za korištenje voda suglasno *Uredbi o visini naknade za korištenje voda* („Narodne novine“, br. 82/10) te naknadu za zaštitu voda vezano za odredbe *Uredbe o visini naknade za zaštitu voda* („Narodne novine“, br. 82/10).

**Tehničko tehnološko rješenje za postojeće postrojenje
farma za proizvodnju prasadi za tov Malo Kneževo tvrtke
Belje d.d. – Rev 2.**

Zagreb, rujan 2012.

Naručitelj: BELJE d.d.

Narudžba: **52-12-22/80**

Izradio: Hrvatski centar za čistiju proizvodnju

Naslov:

**Tehničko – tehnološko rješenje za postojeće postrojenje
farma za proizvodnju prasadi za tov Malo Kneževo tvrtke
Belje d.d – rev 2.**

Voditelj izrade: mr.sc. Goran Romac, dipl. ing.

Suradnici: Morana Belamarić Šaravanja, dipl.ing.
Krešo Marić, dipl.ing.

Radni tim Agrokor d.d. Katarina Kundih, dr.med.vet.
Dr.sc. Robert Spajić, dipl.ing.polj.

Odobrio: mr.sc. Goran Romac, dipl. ing., ravnatelj

Zagreb, rujan 2012.

SADRŽAJ

1. OPĆE TEHNIČKE, PROIZVODNE I RADNE KARAKTERISTIKE POSTROJENJA - FARME	6
1.1. Glavni proizvodni objekti	9
1.1.1 Pripustilište	9
1.1.2 Čekalište	9
1.1.3 Prasilište	10
1.1.4 Uzgajalište	10
1.2. Pomoćni objekti	11
1.2.1 Upravna zgrada	11
1.2.2 Prerada vode	11
1.2.3 Spremnici gnojovke	11
1.2.4 Hladnjača	12
1.2.5 Bunar i vodotoranj	12
1.2.6 Nadstrešnica	13
1.2.7 Dezobarijera za vozila i pješake	13
1.3. Ostali korisni procesi	13
1.3.1 Hranidba	13
1.3.2 Rasvjeta	15
1.3.3 Ventilacija i grijanje	15
1.3.4 Čišćenje i dezinfekcija	16
1.3.5 Izgnojavanje objekata	16
1.3.6 Kontrola životinja	18
1.4. Infrastruktura	19
2. PROSTORNI PRIKAZ OBJEKATA FARME MALO KNEŽEVO S MJESTIMA EMISIJA	22
3. BLOK DIJAGRAM POSTROJENJA PREMA POSEBNIM TEHNOLOŠKIM DIJELOVIMA	23
4. PROCESNI DIJAGRAMI TOKA	24
4.1. Procesni dijagram proizvodnog procesa	24
4.2. Procesni dijagram upravljanja otpadnim vodama	25
5. POVRŠINE ZA APLIKACIJU GNOJOVKE	26
5.1. Suglasnost za aplikaciju gnojovke	26
5.2. Prikaz površina za aplikaciju gnojovke	27
6. PROCESNA DOKUMENTACIJA POSTROJENJA	28
7. OSTALA DOKUMENTACIJA	29

UVOD

Tvrtka Belje d.d., članica Agrokor grupe, pokrenula je postupak ishođenja objedinjenih uvjeta za postojeću farmu proizvodnju prasadi za tov „Malo Kneževo“ na području Osječko-baranjske županije, u obuhvatu Općine Popovac na katastarskoj čestici 4 k.o. Branjin Vrh.

U skladu sa zahtjevima Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/07), a temeljem Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08), definirana je potreba utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeća postrojenja.

Tehničko – tehnološko rješenje za zahvat se prema odredbama članka 85. navedenog Zakona, obvezno prilaže Zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, koji se ocjenjuje pred nadležnim Ministarstvom.

1. OPĆE TEHNIČKE, PROIZVODNE I RADNE KARAKTERISTIKE POSTROJENJA - FARMER

Farma Malo Kneževo je namijenjena proizvodnji prasadi za daljnji tov do završne tjelesne težine od 30 kg.

Krmače nakon odbitka prasadi i zrele nazimice (najmanje 125-135 kg težine i 7-8 mjeseci starosti) imaju izravan kontakt (mirisni i vizualni) sa nerastovima probačima koje je potrebno držati četiri dana u blizini krmača nakon odbića. Inicijacija se poboljšava specijalnom ishranom i rasvjetom (200 Luxa, 16h dnevno). One krmače koje se ne počnu tjerati u roku od 7 dana smještaju se u grupne boksove (3 krmače zajedno) i uz pojačanu prehranu i prisutnost nerasta iniciraju se ponovo na tjeranje. Nerastovi na farmi služe samo za stimulaciju krmača, a za predmetnu farmu potrebno je 6 nerasta. U Pripustilištu se obavlja umjetno osjemenjivanje i kontrola bređosti. Nakon osjemenjivanja životinje provode u pripustilištu 28 dana kada se ultrazvučno utvrđuje bređost. Tjedno punjenje Pripustilišta iznosi 70 krmača/nazimica uz zauzetost objekta od 5 tjedana.

Nakon potvrde suprasnosti, suprasne krmače se premještaju u skupne boksove (21 životinja) u objektu Čekališta (Krmačarnik). U Čekalištu suprasne krmače se drže do 5 -7 dana prije očekivanog prasnja. Tjedno punjenje Čekališta iznosi 62 krmača/nazimica uz zauzetost objekta od 12 tjedana.

5 - 7 dana prije očekivanog prasnja, suprasne krmače se premještaju u pojedinačne boksove u objekt Prasilišta. U Prasilištu krmače se drže do 30 dana nakon prasnja. Tjedno punjenje iznosi 60 krmača uz zauzetost objekta od 5 tjedana. Nakon odbića prasadi od krmače, prasid se prevodi u uzgajalište, dok se krmače prevode natrag u Pripustilište.

Prasid se nakon odbića premješta u skupne boksove (30 – 35 životinja) unutar objekta namijenjenog isključivo za tu namjenu (Odgajalište). Pri dolasku u odgajalište temperatura prostorije je 30°C. U Odgajalištu je najvažnije održavati povoljnu klimu, tj. odgovarajuću temperaturu i izmjenu zraka. Temperatura se u periodu uzgoja postupno smanjuje sa 30°C na 20°C odnosno 1-2°C svaki tjedan. Tjedno punjenje Odgajališta iznosi 600 - 650 prasadi koja se zadržava 7-8 tjedana. Nakon dostizanja odgovarajuće težine prasid se odvozi na tovne farme u sustavu Belja d.d.

Za potrebe proizvodnje izgrađeno je četiri proizvodna objekta od kojih su tri povezana centralnim komunikacijskim hodnikom sa upravnom zgradom u jednu jedinstvenu cjelinu. Na farmi radi 10 zaposlenih. U poglavlju 2 nalazi se prostorni prikaz objekata na farmi Malo Kneževo.

Kapacitet farme je 1.200 krmača i 4.500 prasadi do 30 kg, odnosno 489 uvjetna grla.

Na farmi su izgrađeni slijedeći objekti:

- Pripustilište
- Čekalište
- Prasilište
- Uzgajalište
- upravna zgrada
- prerada vode
- spremnici gnojovke i odvodnja gnojovke
- hladnjača-kontejner za uginule životinje s uređajem za hlađenje
- bunar i vodotoranj
- nadstrešnica
- dezobarijera za vozila i pješake te manipulativne površine.

Osnovna zadaća farme je proizvodnja prasadi za daljnji tov težine do 30 kg uz osiguranje životnih uvjeta u skladu s *Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05, 101/07, 11/10 i 28/10), Pravilnikom o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN 119/10) i Pravilnikom o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10).*

Krug farme ograđen je ogradom od žičanog pletiva postavljenog na AB stupove visine cca. h=1,8 m koja onemogućava pristup ljudi i životinja. Na ulazu u farmu nalazi se kolna i pješačka dezobarijera. Putovi unutar farme su asfaltirani, a ostali prostor hortikulturno je uređen. Farma se vodom opskrbljuje iz bunara, a za potrebe električne energije je instalirana stupna trafostanica. Za zagrijavanje vode i potrebe grijanja na farmi, koristi se UNP koji se skladišti u 4 samostojećih čeličnih spremnika po 4,85 m³ smještenih unutar kruga farme.

Zahvata farme prostorno je smješten na poljoprivrednom zemljištu, uz državnu granicu sa Republikom Mađarskom na udaljenosti 400 metara sjeverno od mjesta Kneževo, te 500 m zapadno od državne ceste 7 Beli Manastir – Duboševica - Republika Mađarska. Farma je izgrađena na jedinstvenoj katastarskoj čestici 4 k.o. Branjin Vrh. Katastarska čestica ima površinu od 4,1859 ha.

Popis objekata s površinom na farmi „Malo Kneževo“ prikazan je u tablici 1:

Tablica 1. Popis objekata, površina i udio kojeg zauzimaju (4,1859 ha odnosno 41.859 m²)

Veličina građevinske parcele	41.859	100%
UPRAVNA ZGRADA	279	0,67%
PRIPUSTILIŠTE	1.442	3,44%
ČEKALIŠTE	2.972	7,10%
PRASILIŠTE	2.656	6,35%
ODGAJALIŠTE	2.212	5,28%
NADSTREŠNICA	172	0,41%
HLADNJAČA	20	0,05%
SPREMNICI GNOJOVKE (2 KOM)	666	1,59%
SABIRNA JAMA	28	0,07%
Površina proizvodnih i pomoćnih objekata	10.447	24,96%
Interne prometnice i manipulativne površine	7.533	18,00%
Zelene površine	23.879	57,05%

Izgrađenost čestice farme iznos 24,96 % dok manipulativne površine zauzimaju 18,00 % od ukupne čestice.

U tablici 2. navode se ostvareni proizvodni rezultati na farmi Malo Kneževo u 2011. godini.

Tablica 2. Ostvareni rezultati proizvodnje prasadi na farmi „Malo Kneževo“, 2011.godina

		Proizvodni rezultati
Ukupan broj prasadi/krmači/godišnje	Kom	31
Broj živorođene prasadi/krmači/godišnje	kom	27,9
Indeks prasenja		2,37
Gubici u prasilištu	%	9,11
Zalučeno prasadi/krmači/godišnje	kom	25,35
Tjelesna masa na zalučenju	kg	6,6
Gubici u uzgajalištu (uginuća + EK)	%	3,4
Dnevni prirast u uzgajalištu	kg	3,93
Konverzija hrane u uzgajalištu	kg	2,01
Tjelesna masa na izlazu iz uzgoja	kg	26,2
Prevedeno u tov/krmači/godišnje	kom	24,5

Tehnološkim projektom predviđeni kapacitet farme iznosi 1.200 krmača ili 489 UG. S obzirom na ostvareni kapacitet u 2011. godini preračunato na uvjetna grla sukladno koeficijentima iz Prostornog plana uređenja Općine Popovac (Službeni glasnik Općine Popovac, br. 4/06) ostvareni kapacitet iznosi:

Vrsta životinja po dobi	Broj životinja	Koeficijent za preračun	Broj uvjetnih grla
Krmače	1.042	0,3	312,6
Nerasti	6	0,3	2
Prasad (do 30 kg)	4.660	0,02	93,2
Nazimice (70 – 125 kg)	320	0,25	80
SVEUKUPNO			488

Objekti Pripustilišta, Čekališta i Prasilišta povezani su zatvorenim hodnikom kojim je osigurana komunikacija između svih proizvodnih objekata farme te upravne zgrade. Prasad se prebacuje u Odgajalište gdje ostaje 56 dana do dostizanja težine od 30 kg nakon čega se prebacuje na tovne farme u sustavu Belje d.d.

Prije uvođenja nove prasadi objekti se peru, dezinficiraju i kreče.

Odvajanje zalučene prasadi se obavlja odmah po odvajanju od krmače, a prasadi iz Uzgajališta nakon dostizanja težine od 30 kg. Kamioni za prijevoz životinja povezani su rampom pokretnim dijelom. Utovar se obavlja po grupama sa što manje stresa za životinje.

U tekstu koji slijedi navode se karakteristike svih izgrađenih objekata na farmi.

1.1. Glavni proizvodni objekti

1.1.1 Pripustilište

Pripustilište je objekt dimenzija 21,72 x 63,4 m, i visine građevine u sljemenu 5,90 m mjereno od kote okolnog terena.

Objekt se sastoji od 2 sobe sa po 198 individualnih boksova za krmače te po 6 grupnih boksova za nerastove, 16 grupnih boksova za nazimice i 12 grupnih boksova za krmače u svakoj sobi, priručnim spremištem alata i utovarnom rampom. Objekt je na 2 dijela podijeljen poprečnim komunikacijskim hodnikom širine 2,4 m. Dok se iz uzdužnog hodnika, smještenog duž sjevernog vanjskog zida ulazi u sve proizvodne prostorije. Na sjevernoj strani objekta osigurana je utovarna rampa dužine oko 6 m. Komunikacija s ostatkom farme osigurana je komunikacijskim hodnikom širine cca. 2 m koji se nalazi na južnoj strani objekta.

Vertikalnu konstrukciju objekta čine armirano-betonski fasadni stupovi dimenzija 40/40 cm koji sa termoizoliranim AB panelima debljine 30 cm vertikalno zatvaraju objekt. U AB kanale za gnojovku i temeljnu konstrukciju objekta ugrađene su PVC cijevi DN 315 u padu od 0,3% zajedno s fazonskim komadima. Cijevima se odvodi gnojovka iz AB kanala ispod boksova za svinje. Svi podovi kao i kanali za gnojovku su premazani epoksi premazom u sloju $d=1,5\text{mm}$ kako bi se zaštitila AB konstrukcija od agresivnog djelovanja fekalija i osigurala vodonepropusnost. Za izvedbu krova odabrana je montažna drvena dvostrešna rešetkasta krovna konstrukcija, sa pokrovom od termoizoliranog čeličnog krovnog panela debljine 6cm. Ventilacija je automatska sa stropnim izvlačenjem zraka i sa stropnim ulaskom zraka. Na zidovima su prozori koji omogućavaju životinjama kontakt sa prirodnim svjetlom, a umjetno osvjetljenje je neonsko.

1.1.2 Čekalište

Objekt je dimenzija 111,12 x 26,72 m i sastoji se iz dvije sobe koje su podijeljene na 18 boksova, a u svakom boksu imamo 21 ležište za krmače. Visina građevine u sljemenu je 6,33 m mjereno od kote okolnog terena. Sobe su razdvojene centralnim hodnikom za komunikaciju.

Vertikalnu konstrukciju objekta čine armirano-betonski fasadni stupovi dimenzija 40/40 cm koji sa termoizoliranim AB panelima debljine 30 cm vertikalno zatvaraju objekt. Pod u boksovima je djelom izveden u betonskoj rešetci zazora 20 mm, a djelom pun. Ispod rešetki je sustav kanala na principu kade (s čepovima) dubine oko 70cm. U AB kanale za gnojovku i temeljnu konstrukciju objekta ugrađene su PVC cijevi DN 315 u padu od 0,3% zajedno s fazonskim komadima. Cijevima se odvodi gnojovka iz AB kanala ispod boksova za svinje. Svi podovi kao i kanali za gnojovku su premazani epoksi premazom u sloju $d=1,5\text{ mm}$ kako bi se zaštitila AB konstrukcija od agresivnog djelovanja fekalija i osigurala vodonepropusnost. Za izvedbu krova odabrana je montažna drvena dvostrešna rešetkasta krovna konstrukcija, sa pokrovom od termoizoliranog čeličnog krovnog panela debljine 6cm. Ventilacija je automatska sa stropnim izvlačenjem zraka i sa stropnim ulaskom zraka. Na zidovima su prozori. Svjetlost je neonska, umjetna za sezonu kada je dan kratak.

1.1.3 Prasilište

Objekt dimenzija 125,42 x (20,87+8,26)m, visine građevine u sljemenu 6,00m mjereno od kote okolnog terena.

Objekt ima 6 soba sa 62 boksova i 1 sobu sa 22 boksa odnosno ukupno 394 boksa. Dimenzija boksa je 2.6 (2.2 boks + 0.4 topli pod ispred krmače) x 1,7m.

Na sjevernoj strani objekta nalazi se zatvoren hodnik širine 6,00 m kojim se obavlja komunikacija s ostalim objektima te ujedno služi i kao kupaonica za krmače koje ulaze u prasilište. U samom objektu prasilišta postoji sanitarni prostor za djelatnike i dva priručna skladišta za alat kojim se održava objekt. Na istočnoj strani nalazi se zatvorena rampa dim. 1,40 x 20,10 m za utovar nazimica koje se odvoze s prostora farme.

Vertikalnu konstrukciju objekta čine armirano-betonski fasadni stupovi dimenzija 40/40 cm koji sa termoizoliranim AB panelima debljine 30 cm vertikalno zatvaraju objekt. U AB kanale za gnojovku i temeljnu konstrukciju objekta ugrađene su PVC cijevi DN 315 u padu od 0,3% zajedno s fazonskim komadima. Cijevima se odvodi gnojovka iz AB kanala ispod boksova za svinje. Svi podovi kao i kanali za gnojovku su premazani epoksi premazom u sloju d=1,5mm kako bi se zaštitila AB konstrukcija od agresivnog djelovanja fekalija i osigurala vodonepropusnost. Za izvedbu krova odabrana je montažna drvena dvostrešna rešetkasta krovna konstrukcija, sa pokrovom od termoizoliranog čeličnog krovnog panela debljine 6cm. Ventilacija je automatska sa stropnim izvlačenjem zraka i sa stropnim ulaskom zraka. Na zidovima su prozori. Svjetlost je neonska, umjetna za sezonu kada je dan kratak.

1.1.4 Uzgajalište

Objekt dimenzija cca. (82,45+4,30)m x (26,22+6,00)m, visine u sljemenu cca. 6,40 m mjereno od kote okolnog terena. Objekt ima 14 soba sa po 10 boksova, 1 sobu sa 5 boksova i 1 sobu sa 2 boksa. Dimenzije boksa su 2,40 x 4,80 m. Slobodna podna površina na raspolaganju svakom odbijenom prasetu u skladu je s Pravilnikom o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN 119/10) i iznosi 0,3 m².

U odgajalištu pod je izveden od PP rešetki s trakom toplog poda (ubetonirane cijevi s toplom vodom) na zadnjem dijelu boksa koji zauzima 30% ukupne površine poda.

Odgajalište je izvedeno kao polumontažni objekt od monolitnih stupova sa zidovima od montažnih termoizoliranih panela debljine 30 cm, krovna konstrukcija je drvena rešetka, pokrov termoizolirani čelični paneli. Na zapadnoj strani objekta izvedena je zatvorena rampa za istovar dim. 1,70 x 19,80m. Na istočnoj strani strane objekta napravljen je sanitarni propusnik za djelatnike koji rade u ovom objektu. U AB kanale za gnojovku i temeljnu konstrukciju objekta ugrađene su PVC cijevi DN 250 u padu od 0,3% zajedno s fazonskim komadima. Cijevima se odvodi gnojovka iz AB kanala ispod boksova za svinje.

Ventilacija je automatska sa izvlačenjem zraka kroz stropne ventilatore, a ulaskom zraka kroz perforirani strop. Grijanje objekta riješeno je sustavom toplovodnih cijevi spojenih na plinsku kotlovnicu.

1.2. Pomoćni objekti

- upravna zgrada
- prerada vode
- spremnici gnojovke i odvodnja gnojovke
- hladnjača-kontejner za uginule životinje s uređajem za hlađenje
- bunar i vodotoranj
- nadstrešnica
- dezobarijera za vozila i pješake te manipulativne površine.

1.2.1 Upravna zgrada

Upravna zgrada namijenjena je poboljšanju radnih uvjeta zaposlenika na svinjogojskoj farmi i sadrži sanitarije i svlačionice za zaposlene direktno u proizvodnom procesu, sanitarije i garderobe za ostale zaposlenike i službenike na farmi, čajnu kuhinju i posebne blagovaonice za zaposlene u procesu svinjogojskog uzgoja, uredske i ostale prostorije za upravu, kooperante i posjetitelje farme. Na sjevernom pročelju izveden je zatvoreni koridor s kojim se odvija komunikacija između upravne zgrade i proizvodnih objekata na farmi. Osnovna konstrukcija upravne zgrade izvedena je od modularne blok opeke. Toplinska zaštita vanjskih dijelova konstrukcije predviđena je pločama ekspandiranog polistirena na svim vanjskim zidovima u debljini od 5 cm s završnom fasadnom oblogom za zaštitu toplinske izolacije i finalizaciju oblikovanja. Na krovnim plohama ravnog krova toplinska izolacija rasprostrta je u sloju debljine 6 cm neposredno ispod hidroizolacije ravnog krova i iznad parne brane i paropropusnog sloja. Zgrada je od atmosferilija zaštićena konstrukcijom "ravnog" krova s minimalnim nagibom. Kao osnovni sloj navedene konstrukcije položen je sloj hidroizolacijskih traka od postojanog plastičnog materijala debljine do 1 cm koji se postavlja tako da se pojedine trake međusobno spajaju toplinsko-kemijskim procesom varenja i time osiguravaju vodonepropusnost, što pruža postojanu i trajnu zaštitu od atmosferske vlage. Sloj hidroizolacije krovnih ploha postavljen je iznad sloja toplinske izolacije koji se postavlja u laganom padu i time dodatno osigurava funkcionalni zahtjev zaštite od atmosferske vlage.

1.2.2 Prerada vode

Prostorija za dezinfekciju vode izvedena je u sklopu nadstrešnice. Voda koja se zahvaća iz bunara dezinficira se do kakvoće određene *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće* (NN 47/08).

1.2.3 Spremnici gnojovke

Izgnojavanje proizvodnih objekata obavlja se putem sistema djelomično rešetkastog poda s vakuum sustavom izuzimanja u objektima Pripustilišta, Čekališta i Prasilišta te potpuno rešetkastim podom s vakuum sustavom izuzimanja u objektu Odgajališt. Gnojovka se zadržava u vodonepropusnim armiranobetonskim kanalima koji su otporni na gnojovku dubine 63 cm ispod rešetkastog poda. Naizmjeničnim otvaranjem čepova na ispustima gnojovka se promiješa i odvodnim cjevovodom od kanalizacijskih PVC DN cijevi transportira do betonske sabirne jame kapaciteta 35 m³ iz koje se prepumpava u zatvorene spremnike.

Kapacitet kanala za zadržavanje gnojovke ispod objekata iznosi 2.258,6 m³. Za skladištenje gnojovke iz objekata izgrađena su dva čelična spremnika, proizvođača Vitkovice zapremine 1.997 m³. Ukupan kapacitet spremnika za gnojovku iznosi 3.994 m³. Spremnici za gnojovku su čelični, vodonepropusni i otporni na sastav gnojovke i kao takvi ne dopuštaju istjecanje sadržaja, čime su zadovoljeni najviši ekološki standardi. Gnojovka se pomoću pumpi i putem metalnih cijevi prepumpava u spremnike gdje se pumpama i mješalicama može i homogenizirati sadržaj. Maksimalno punjenja je osiguran preko specijalnih detektora nakon čega se aktivira optički ili akustični alarm. Spremnicima se upravlja preko komandne ploče. Iz svega navedenog slijedi da ukupni kapacitet za skladištenje gnojovke iznosi 6.287,6 m³. Obzirom da je u 2011. godini na farmi proizvedeno 15.305 m³ gnojovke te da se spremnici gnojovke moraju prazniti svakih 6 mjeseci, odnosno 2 puta godišnje, navedeni kapacitet za skladištenje gnojovke nije dostatan za tehnološki proces na farmi „Malo Kneževo“ zbog čega je predviđena nabavka i izgradnja dodatnog spremnika zapremine 4.500 m³ čime bi se osigurao dovoljan skladišni kapacitet. Gnojovka se sa farme odvozi posebnim vozilima za aplikaciju gnojovke zapremine 25 m³.

1.2.4 Hladnjača

Hladnjača je objekt predviđen za držanje uginulih svinja. Objekt je smješten uz internu prometnicu na sjeverno-istočnom djelu parcele farme uz spremnike gnojovke. Objekt je fizički odvojen od interne površine farme žičanom ogradom tako da je onemogućen pristup vozilima unutar ograde za vrijeme utovara uginulih životinja. Dimenzije objekta su 3,2 x 6,00 m, visina građevine u sljemenu cca 2,9 m, ukupne bruto površine 20,00 m². Uginule svinje drže se u kontejnerima, unutar hladnjače, do njihovog odvoza u najbližu kafileriju. Temperatura u hladnjači održava se u rasponu od +4 do +8°C. Hladnjača je obložena termoizoliranim čeličnim panelima debljine 100 mm.

1.2.5 Bunar i vodotoranj

Voda se crpi iz zdenca izbušenog na osnovu hidrogeoloških ispitivanja i potreba farme, i nakon dezinfekcije voda transportira do vodotoranja (volumena 100 m³) odakle gravitacijom opslužuje novoizgrađenu vodoopskrbnu mrežu farme Malo Kneževo. Za crpljenje vode iz MKZ izdana je od strane MRRŠVG Odluka o dodjeli koncesije za zahvaćanje voda (*Klasa: UPI/II 034-02/08-01/0216; Br.: 538-10/1-2-80-09/05*) te je sklopljen Ugovor o koncesiji sa MRRŠVG (*Klasa: UPI/II 034-02/08-01/0215; Br.: 538-10/1-2-80-09/06*) na maksimalnu potrošnju 1,30 l/s, odnosno 30.000 m³/god.

Na farmi je izveden sustav unutrašnje i vanjske hidrantske mreže koji je dimenzioniran na ukupne potrebe na farmi.

1.2.6 Nadstrešnica

Nadstrešnica je dimenzija cca 23,55 x 7,25 m, visine cca 4 m, ukupno bruto površine cca 171 m². Objekt se sastoji od natkrivenog djela koji je predviđen za strojeve i alat potreban za održavanje farme, te zatvorenog djela koji služi kao priručno skladište za dodatke prehrani krmača i nazimica i sustava za dezinfekciju vode.

1.2.7 Dezobarijera za vozila i pješake

Na ulazu-izlazu iz farme izgrađen je dezinfekcijski bazen dimenzija 11,6 x 3,6 x 0,25 m za vozila koja izlaze/ulaze na farmu. Također, izgrađen je pješački dezinfekcijski bazen dimenzija 1,0 x 0,5 x 0,05 m također na ulazu/izlazu farme.

Navedene barijere ispunjene su vodenom otopinom dezinficijensa za dezinfekciju vozila i obuće. Kolna i pješačka dezinfekcijska barijera izvedene su na način koji omogućava čišćenje i pranje te ispuštanje tekućeg sadržaja kroz ispusni otvor u zajedničku vodonepropusnu AB sabirnu jamu zapremine 15,5 m³ koja se nalazi uz kolnu dezinfekcijsku barijeru.

1.3. Ostali korisni procesi

- hranidba
- rasvjeta
- ventilacija
- čišćenje i dezinfekcija
- izgnojavanje objekta
- kontrola životinja

1.3.1 Hranidba

Način hranidbe ovisi o kategoriji, dobi i potrebi životinja, tako da se ona razlikuje po proizvodnim objektima. U Pripustilištu je hranidba automatska, standardnim hranilicama s kojima se može pojedinačno dozirati količina hrane po krmači. Hranjenje je suhom hranom.

U Čekalištu je obročna hranidba krmača jer je tijekom perioda gravidnosti potrebno održavati dobru fizičku kondiciju kod krmača, dobar razvoj pomlatka, a da se pri tom krmače ne udebljaju pretjerano.

U Prasilištu i Odgajalištu se hranidba obavlja suhom hranom pomoću automatskih hranilica.

Pokraj svakog proizvodnog objekta nalaze se silosi, određenih kapaciteta ovisno o potrebi hranidbe. Punjenje silosa obavlja se direktno iz kamiona za rinfuzni prijevoz hrane. Lančastim transporterima hrana se doprema do hranilica.

Hranidba je automatska, a senzor reagira na zadnju punu hranilicu. Uz senzor postoji i vremenski tajmer za podešavanje hranidbe.

Krmivo za potrebe farme Malo Kneževo priprema u PC Tvornica stočne hrane uz kontinuirano praćenje i korigiranje sastava krmiva u skladu sa kategorijom životinja.

Prosječni sastav krmiva prilagođen prehrambenim potrebama životinja ovisno o dobi i stadiju razvoja prikazan je u tablici 3.

Tablica 3. Prosječan sastav krmiva ovisno o potrebama životinja (Izvor: Belje d.d., PC Tvornica stočne hrane)

Sastojak/podatak	Suprasne krmače	Suprasne krmače dojlje	Prasad	Nazimice
Suha tvar (%)	88,7382	88,955	89,1900	88,7939
Proteini (%)	14,1413	15,6761	19,2520	15,0162
Masti (%)	2,2768	4,3500	5,9580	2,4823
Vlaknine (%)	6,1738	5,1781	4,0950	5,5028
Metabolička energija MJ/kg smjese	12,4445	13,3523	13,5550	12,8996
Metionin (%)	0,2589		0,4850	0,2714
Cistin (%)	0,1301		0,1804	
Met:+Cist (%)	0,5298	0,5673	0,8316	0,5512
PR: M+C S (%)	0,4281	0,4732	0,7117	0,4535
PR: Met: S (%)			0,4266	0,2360
Lizin (%)	0,7097	0,9193	1,3354	0,8578
PR: LIZ: S (%)	0,5701	0,7526	1,206	0,7069
Treonin (%)	0,5209	0,6168	0,8821	0,5696
PR: Tre: P (%)	0,3673			
PR: Tre: S (%)		0,4962	0,7157	0,4471
Triptofan (%)	0,1662	0,1820	0,2794	0,1793
PR: Tri: P (%)	0,1095			
PR: Tri: S (%)		0,1489	0,2123	0,1449
LIN: KIS: (%)	1,3589	2,3118	2,2780	1,2746
Kalcij (%)	0,8772	0,9604	0,8280	0,8736
Ukupni fosfor (%)	0,5896	0,5950	0,4946	0,5555
Iskoristivi fosfor (%)	0,2076	0,2555	0,9832	0,2250
NA (%)	0,1988	0,3600	0,2217	0,1939

U usporedbi sa primjerima navedenim u *Reference Document on Best Available Techniques for Intensive rearing of Poultry and Pig, poglavlja 3. 2. i 4.2., July 2003*, hranidba na farmi Malo Kneževo u skladu je sa najnovijim spoznajama, a u kontroli pripreme krmiva koriste se najnovije spoznaje primjenom graničnih vrijednosti istovjetnih prikazanim primjerima čime je osiguran najmanji utjecaj na sve sastavnice okoliša.

Indikativni sadržaji sirovih proteina u krmivu prikazani su u tablici 4.

Tablica 4. Indikativni sadržaj sirovih proteina u krmivu za svinje s usporedbom ostvarenja na farmi Malo Kneževo

Životinja	Uzgojna faza	Preporuka sadržaja sirovih proteina (% u krmivu)	Ostvarenje - sadržaj sirovih proteina na farmi BP1 (% u krmivu)	Napomena
Oprase	< 10 kg	19 – 21	19,25	S odgovarajućim odnosom i optimalnom digestibilnošću aminokiselina.
Prase	< 25 kg	17,5 – 19,5		
Tovljenik	25 – 50 kg	15 - 17	15,02	
	50 – 110 kg	14 - 15		
Krmača	Tjeranje/suprasna	13 - 15	14,14	
	laktacija	16 - 17	16,68	

(Reference Document on Best Available Techniques in Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 - tablica 5.1., poglavlje 5.2.1.1.).

1.3.2 Rasvjeta

Instalirana rasvjeta u objektima Čekališta, Prasilišta i Uzgajališta je 40 do 100 Luxa uz duljinu osvjetljenja od minimalno 8 sati dok je u Pripustilištu rasvjeta 200 Luxa uz duljinu osvjetljenja od 16 sati. Rasvjeta je ravnomjerna i automatski upravljana ovisno o godišnjem dobu. Ugrađeni su bočni prozori koji osiguravaju ulazak dnevnog svjetla te u slučaju kvara na uređajima za ventilaciju za ulaz zraka.

1.3.3 Ventilacija i grijanje

Ventilacija proizvodnih objekata je umjetna. Zrak ulazi kroz otvore na krovnoj konstrukciji u pripustu i čekalištu i bočnih otvora i difuznog stropa u prasilištu i uzgajalištu gdje ulazi u prostor proizvodnog dijela. Izlaz zraka kroz krovne ventilatore u odjeljku stvara podtlak koji uzrokuje prisilno uvlačenje zraka difuzni strop. Brzina strujanja zraka ne prelazi 0,2 m/s. Ventilatori su smješteni u dimnjake i međusobno povezani preko upravljačke jedinice. Promjenom broja okretaja ventilatora održava se potrebna izmjena zraka od 1 m³ po satu i kg svinje u odjeljku.

U objektima je predviđeno dogrijavanje zraka pomoću grijaćih toplovodnih konvektora tijekom zimskog perioda. Optimalna temperatura ovisi o proizvodnoj fazi i održava se automatski ovisno o objektu.

Pripust i čekalište: 16 - 21 °C

Uzgajalište: 30 °C na ulazu prasadi i smanjuje se za 1-2 °C tjedno do temperature od 20 °C

Prasilište: 19- 21 °C (28 - 32 °C na grijaćim pločama za prasad)

Upravljanje ventilacijom, grijanjem i hlađenjem je preko centralne upravljačke jedinice. Svaki objekt ima alarmni sustav koji svjetlosnim i zvučnim signalom upozorava na pojedine probleme rada sustava. Svi objekti su povezani informatičkim kablom na centralni kompjutor koji bilježi sve parametre rada sustava te ima sustav za dojavu alarma.

1.3.4 Čišćenje i dezinfekcija

Nakon završetka jednog proizvodnog ciklusa i pražnjenja pojedinog objekta (obično pojedinog odjeljka), odjeljak se čisti, pere, dezinficira i odmara prije ulaska novih životinja. Objekti se prije pranja natapaju rašpršivačima čime se postiže lakše i učinkovitije pranje sasušenih nečistoća. Nakon toga objekt se pere visokotlačnim uređajima za pranje i uklanjaju se svi zaostaci organske tvari. Dezinfekciju objekata provodi se 48 sati prije ulaska svinja sa odabranim bio-razgradivim dezinfekcijskim sredstvom.

1.3.5 Izgnojavanje objekata

Planirano je izgnojavanje putem sistema djelomično rešetkastog poda u objektima Pripustilišta, Čekališta i Prasilišta te potpuno rešetkastog poda u objektima Uzgajališta. Gnojovka koja se sastoji od fekalija u tekućem i krutom obliku pomiješana s vodom od pranja nastambi zadržava se u kanalima ispod rešetkastog poda. Naizmjeničnim otvaranjem čepova na ispustima tekuća faza se promiješa i gnojovka se cijevima transportira do sabirne jame kapaciteta 35 m³ odakle se pomoću crpki i metalnih cijevi prepumpava u spremnike ukupnog kapaciteta 3.994 m³ gdje se pomoću miješalice može i homogenizirati sadržaj. Maksimum punjenja je osiguran preko senzora nakon čega se aktivira optički ili akustični alarm. Spremnikom se upravlja preko komandne ploče..

Montažni spremnici za gnojovku izrađeni su od čelika, izvedeni kao samonosiva struktura izgrađena od čeličnih ploča lakiranih sa obje strane. Ploče su povezane posebnim vijcima poluokrugle glave pokrivene plastikom koja ih štiti od korozije. Brtvljenje spojeva provodi se posebnim silikonskim kitom. Gornja stranica spremnika je zatvorena ceradom.

Spremnici su izvedeni u skladu sa standardima ČSN, EN, ISO, BS i DIN.

Spremnici su učvršćeni na betonskom temelju sa ugrađenim vodonepropusnim kanalom uz stjenku spremnika u koji se sakupljaju oborinske vode sa ceradnog pokrova spremnika.

Spremnici za gnojovku se trenutno prazne tri do četiri puta godišnje, a obzirom na ostvarenu godišnju količinu proizvedene gnojovke (tablica 5) predviđeno je povećanje kapaciteta skladištenja gnojovke dogradnjom još jednog spremnika istih karakteristika zapremine 4.500 m³ Dogradnjom dodatnog spremnika osigurat će se maksimalno dva pražnjenja gnojovke godišnje kako je i predviđeno Pravilnikom o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08). Za potrebe izgradnje dodatnog spremnika izrađen je Idejni projekt podnesen je Zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole.

Gnojovka se prilikom uzgoja procjeđuje u kanale za prikupljanje/skladištenje gnojovke koji se nalaze ispod svakog proizvodnog objekta. Kapacitet kanala za skladištenje gnojovke ispod objekata za uzgoj ukupno iznosi 2.258,6 m³.

Iz navedenog proizlazi da ukupni kapacitet na farmi za skladištenje gnojovke trenutno iznosi 6.287,6 m³ (2.258,6 m³ u kanalima, 35 m³ u sabirnoj jami i 3.994 m³ u spremnicima) te će se planiranom dogradnjom spremnika povećati na 10.787,6 m³. Obzirom da će se spremnici prazniti dva puta godišnje, a sukladno godišnjoj proizvodnji gnojovke (vidi tablicu 5)

navedeni kapacitet skladišnog prostora biti će dostatan za polugodišnje skladištenje proizvedene gnojovke.

Tablica 5. Godišnje količine proizvedene gnojovke na farmi „Malo Kneževo“

Porijeklo	Krmače (pripustilište i čekalište)	Krmače (prasilište)	Prasad (odgajalište)	UKUPNO
Gnojovka (kg/dan)	12.505	8.937	15.309	36.751
Gnojovka (m ³ /god)	4.564	3.262	5.588	13.414
Voda od pranja (m ³ /god)	682	276	933	1.891
UKUPNO GNOJOVKE U (m³/god)				15.305

Podaci korišteni u izračunima potječu iz stručne literature (Reference Document on Best Available Techniques in Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003) i vlastitih podataka o proizvedenoj gnojovki na farmi Malo Kneževo.

Proračun potrebe ratarskih površina za razastiranje gnojovke radi se prema Pravilniku o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva, NN 56/08 (Tablica 3.: Sadržaj dušika, fosfora i kalija u stajskim gnojivima i najveća dozvoljena količina u primjeni gnojiva). Analiza gnojovke farme Malo Kneževo radi se za svaku aplikaciju u ovlaštenom laboratoriju za tlo (Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo; Zavod za tlo i očuvanje zemljišta). Utvrđeni sastav gnojovke sa farme Malo Kneževo prikazan je u tablici 6.

Tablica 6. Sastav gnojovke farme Malo Kneževo za 2011.

Analiza	(Isp.lzvj. G37/11)	
	%	kg/t
Suha tvar	0,91%	9,1
pH H ₂ O	7,66	-
Ukupni N	0,20%	2,0
N/NH ₄	0,17 %	1,7
Ukupni P	2,13 %/ST	0,19
Ukupno K	14,2 %/ST	1,29
Ukupni Ca	5,34 %/ST	0,49
Ukupno Mg	2,10 %/ST	0,19

U Pravilniku o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva(NN 56/08) stoji da je u prve 4 god. moguće aplicirati 210 kg N/ha, a u narednom razdoblju 170 kg N/ ha (na bazi svinjske gnojovke sa 0,6 % N).

Uz primjenu izmjerenih maksimalnih ukupnog dušika u gnojovki od 2,0 kg/t izračun najveće dozvoljene količine u primjeni gnojiva je slijedeći:

Za prve 4 godine dozvoljeno je aplicirati 210 kg N / ha:

Na farmi Malo Kneževo do sada je maksimalno proizvedeno je 15.305 m³ gnojovke odnosno dozvoljena je aplikacija na minimalno:

$$15.305 \text{ t} \times 2,0 \text{ kg N} = 30.610 \text{ kg N}$$

$$30.610 \text{ kg N} / 210 = 145,76 \text{ ha}$$

Sa obzirom da se na iste površine gnojovka sa farme Malo Kneževo aplicira treću godinu za redom nakon 2012. godine na navedene površine će se moći aplicirati 170 kg N / ha, odnosno:

$$15.305 \text{ kg} \times 2,0 \text{ kg N} = 30.610 \text{ kg N}$$

$$30.610 \text{ kg N} / 170 = 180,06 \text{ ha}$$

Nositelj zahvata (Belje d.d., PC Svinjogojstvo) ima suglasnost Belje d.d., PC Ratarstvo za korištenje poljoprivrednih površina za aplikaciju gnojovke iz proizvodnih objekata kojim je osigurana površina od 549,7 ha što je više nego dovoljna za aplikaciju proizvedene količine gnojovke u jednoj godini prema zahtjevima Pravilnika o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08). Suglasnost za aplikaciju gnojovke i prikaz poljoprivrednih čestica dani su u poglavlju 5.

Belje d.d., PC Ratarstvo redovito šalje uzorke tla korištenih poljoprivrednih površina u ovlaštenu laboratorij u svrhu izrade analize sastava tla poljoprivrednih površina u zakupu sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (NN152/08), odnosno točkama 1. i 2. članka 32., Pravilnika o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta (NN 60/10).

1.3.6 Kontrola životinja

Redovitim kontrolama sve sumnjive i bolesne životinje se izdvajaju u posebne boksove te se nad njima provode odgovarajući veterinarski zahvati. Uginuća se saniraju na neškodljiv način, prema propisanim postupcima za što na farmi postoji posebni kontejner/hladnjača s uređajima za hlađenje do odvoza trupla u kafileriju. Na farmi se redovito provode sve potrebne veterinarsko-sanitarne mjere kao i DDD.

1.4. Infrastruktura

VODOOPSKRBA

Obzirom da šira okolica lokacije zahvata nema izgrađen vodovodni sustav, pitanje vodoopskrbe riješen je bunarom na samoj farmi. Voda se crpi iz bunara, dezinficira do kakvoće vode za piće te transportirati u vodotoranj, odakle se gravitacijom opslužuje vodoopskrbna i hidrantska mrežu farme Malo Kneževo koje su dimenzionirane na ukupne potrebe na farmi.

Potrebe za vodom na farmi prikazane su u tablici 7.

Tablica 7. Prikaz ukupne godišnje potrebe/potrošnje vode na farmi „Malo Kneževo“

Potrošnja vode za napajanje (MK)	Kategorija		Broj životinja	Potr. vode (l/živ./dan) ¹	Potrošnja vode (m ³ /god.)
	Krmače - čekalište i pripust		974	17,7	6.331
	Krmače - prasilište		394	39,0	5.604
	Prasad - Odgajalište		4.666	4,0	6.812
Ukupno napajanje životinja					18.747
Potrošnja vode za pranje	Broj životinja		Potr. vode (m ³ /živ./god.)	Potrošnja vode (m ³ /god.)	
	Pripustilište		530	0,7	371
	Čekalište		444	0,7	311
	Prasilište		394	0,7	276
	Odgajalište		4.666	0,2	933
UKUPNO PRANJE OBJEKATA					1.891
UKUPNO PROIZVODNI PROCESI					20.638
UKUPNO SANITARNE POTREBE/DEZOBARIJERE					900
SVEUKUPNO					21.538

Podaci korišteni u izračunima potječu iz stručne literature (Reference Document on Best Available Techniques in Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003) i vlastitih podataka o utrošenoj vodi na farmi Malo Kneževo u 2011. godini.

PROMETNO RJEŠENJE I PRIKLJUČENJE NA JAVNU-PROMETNU POVRŠINU

Priključenje farme „Malo Kneževo“ na javno-prometnu površinu je sa jugoistočne strane predmetne čestice na postojeći put na k.č.br. 2572 k.o. Branjin Vrh. Izgrađen je jedan ulaz/izlaz sa farme. Put na koji je priključena farma je javno dobro u općoj uporabi kojim upravlja općina Popovac, nije asfaltiran nego je zemljani. Priključak je projektiran u skladu s Pravilnikom o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključaka i prilaza na javnu cestu (NN

¹ Prikazani normativi preuzeti su iz Reference Document on Best Available Techniques in Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003

119/07) i hrvatskim normama za površinske čvorove U.C.4.050. Proizvodni objekti farme udaljeni su od puta na koji će se farma priključiti minimalno 5 m.

ELEKTROOPSKRBA

Na predmetnoj čestici instalirana je stupna trafostanica i prema uvjetima distributera. Trafostanica se nalazi kraj vodotornja na ulazu na predmetnu katastarsku česticu. Na farmi je instaliran dizelski agregat koji se sastoji od spremnika lož ulja (do 500 l) na kojem se nalazi motorni agregat instalirane snage cca 250 kW dovoljne za provedbu svih procesa na farmi ukoliko dođe do nestanka električne energije. Agregat je smješten u zasebnom kućištu koje štiti od širenja buke i vibracija, te onemogućava bilo kakvo izlivanje goriva u okoliš.

TELEKOMUNIKACIJE

Izveden je priključak, prema uvjetima distributera.

PLINSKE INSTALACIJE

Za radijatorsko grijanje, podno grijanje i stropno grijanje i pripremu tople sanitarne vode na farmi se koristiti ukapljeni naftni plin (UNP). UNP se skladišti u UNP spremnicima valjkasti, ležeće izvedbe na betonskom temelju. Spremnik se sastoji od plašta i dvije duboko utisnute podnice, materijala (St 52-3, DIN 17100) i opremljen je sa svim potrebnim priključcima i armaturom (DIN 4680). S vanjske strane zaštićen je premazom zaštitne boje, a na spremniku se nalazi tablica s osnovnim podacima i tehničkim karakteristikama..

SUSTAV ODVODNJE

Na području lokacije zahvata, sustav javne odvodnje nije izgrađen tako da je sakupljanje otpadnih voda s lokacije farme Malo Kneževo razdjelnim sustavom u sabirne jame ovisno o vrsti.

Sustav odvodnje na lokaciji farme Malo Kneževo je razdjelnog tipa. Osnovni objekti razdjelnog sustava odvodnje otpadnih voda farme Malo Kneževo su:

- Zatvoreni sustavi odvodnje gnojovke iz proizvodnih objekata na farmi,
- Sustav odvodnje otpadnih voda od dezinfekcijske barijere,
- Sustav odvodnje otpadnih voda od pranja hladnjače,
- Sustav odvodnje sanitarnih otpadnih voda,
- Oborinske vode.

Sanitarno-fekalne otpadne vode

Sanitarno-fekalne otpadne vode nastaju kao posljedica korištenja vode zaposlenih radnika za higijenske potrebe, a nastaju u sanitarnim čvorovima i kupaonicama koje se nalaze na ulazu u sve objekte. Njihova količina procijenjena je prema broju zaposlenih radnika i količini

dnevne potrošnje vode te iznosi maksimalno 1,92 m³ dnevno ili ukupno 700 m³ vode godišnje. Njima se pridodaju i otpadne vode dezobarijera koje nakon isparavanja i raznošenja vozilima iznose maksimalno 200 m³ godišnje.

Tehnološke otpadne vode

Najveći dio zahvaćene vode služi kao napojna voda i voda za pranje objekata što bitno utječe na količinu otpadnih voda u obliku gnojovke. Tehnološke otpadne vode uglavnom nastaju prilikom izlučivanja urina i fecesa životinja, pranja objekata, ispiranja gnojovke te ispuštanja dezinfekcijskih otopina iz dezo barijera.

Opterećenje otpadnih voda štetnim tvarima je različito ovisno o porijeklu zagađenja koje potječe od izlučevina životinja i iskorištenih dezinfekcijskih otopina.

U tehnološkom procesu nema recirkulacije vode. U procesu se koristi neprerađena i dezinficirana podzemna voda iz zdenca.

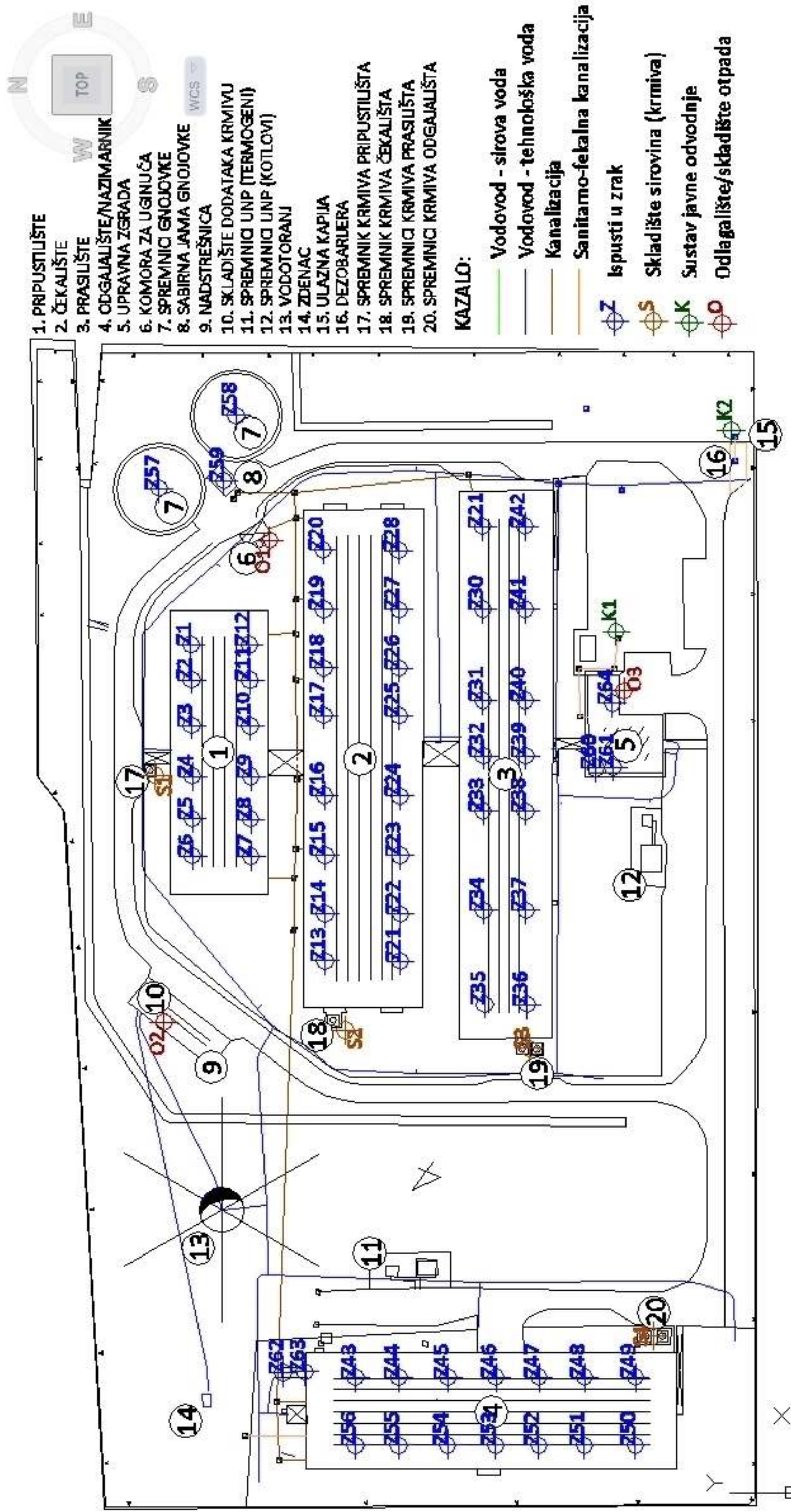
Oborinske vode

Oborinske vode sa asfaltiranih, betoniranih površina ne prikupljaju se nego se kao i oborinske vode s krovnih površina ispuštaju direktno u tlo. Oborinske vode spremnika gnojovke sakupljaju se sabirnim kanalom izgrađenim u temelju spremnika odakle se odvođe u sabirnu jamu gnojovke te pumpom prebacuju u spremnike gnojovke. Izgrađenost površina objektima, asfaltirane i betonirane površine iznose ukupno 23,34%, dok zelene površine obuhvaćaju ostatak od 75 % površine. Iz svega navedenoga, proizlazi da postojeći sustav odvodnje oborinskih voda zbrinjava oborinske vode samo sa 1,66 % površine farme Malo Kneževo.

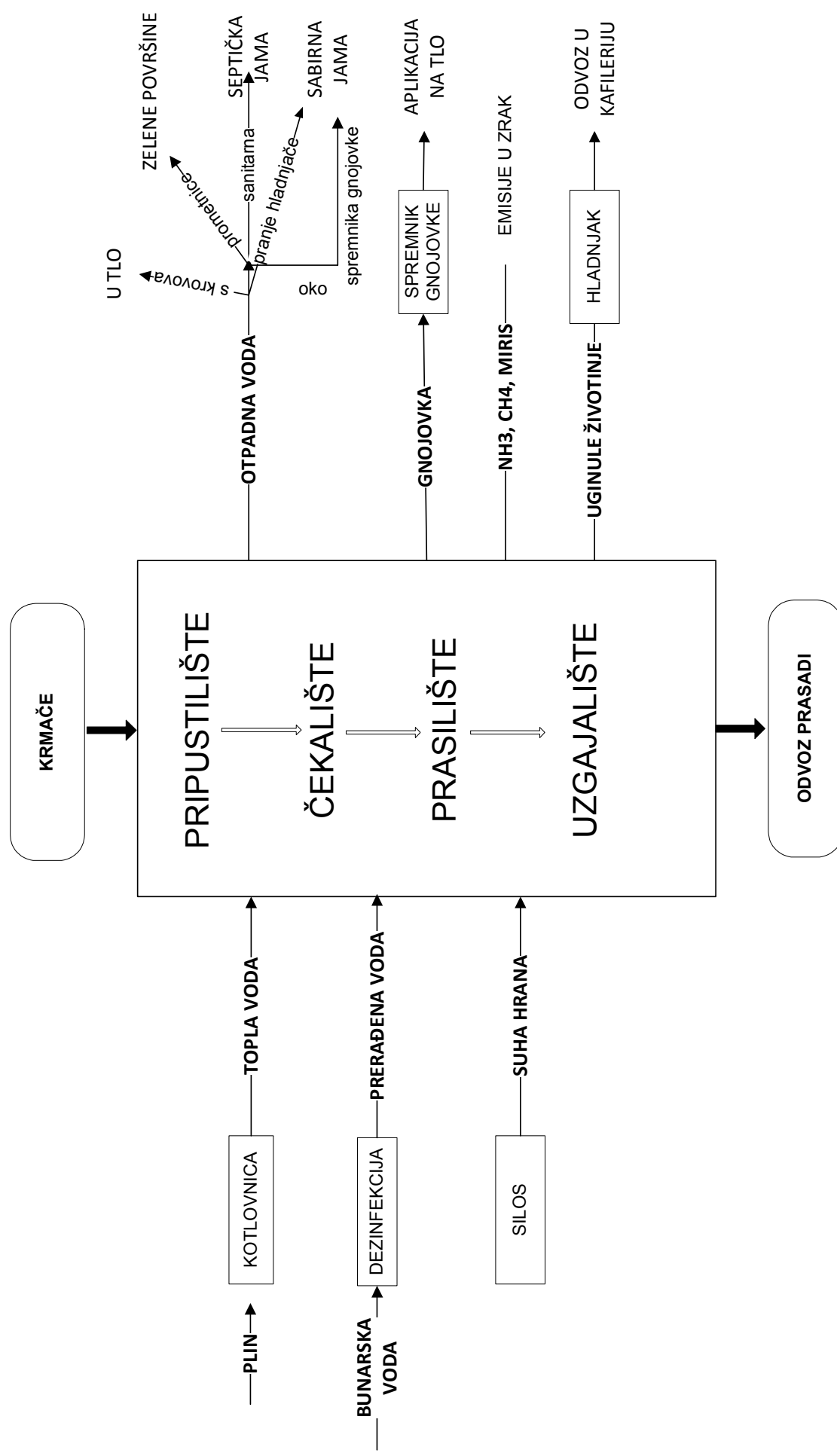
U poglavlju 4.2. prikazan je procesni dijagram upravljanja otpadnim vodama na farmi „Malo Kneževo“:

2. PROSTORNI PRIKAZ OBJEKATA FARME MALO KNEŽEVO S MJESTIMA EMISIJA

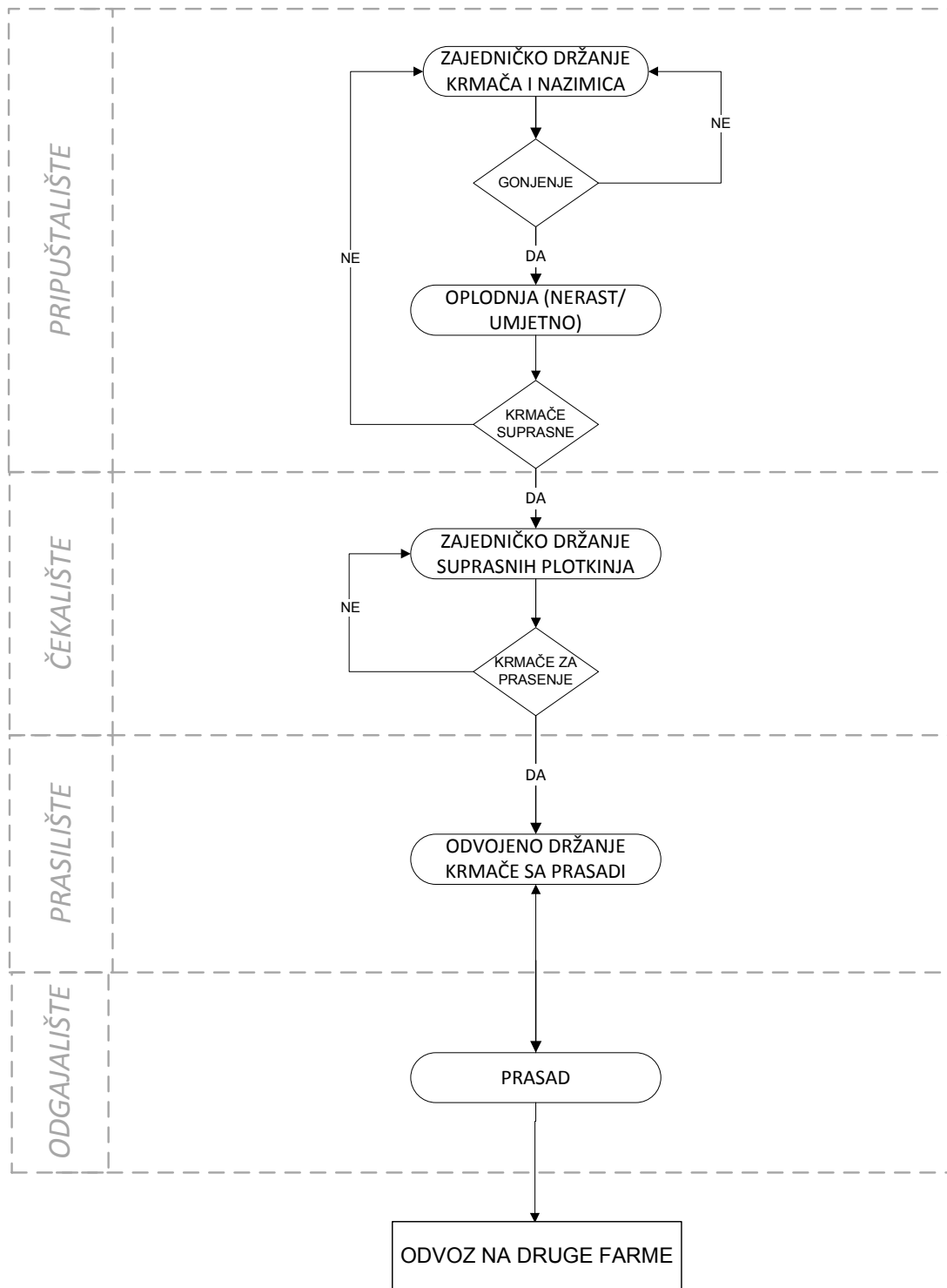

3. BLOK DIJAGRAM POSTROJENJA PREMA POSEBNIM TEHNOLOŠKIM DIJELOVIMA

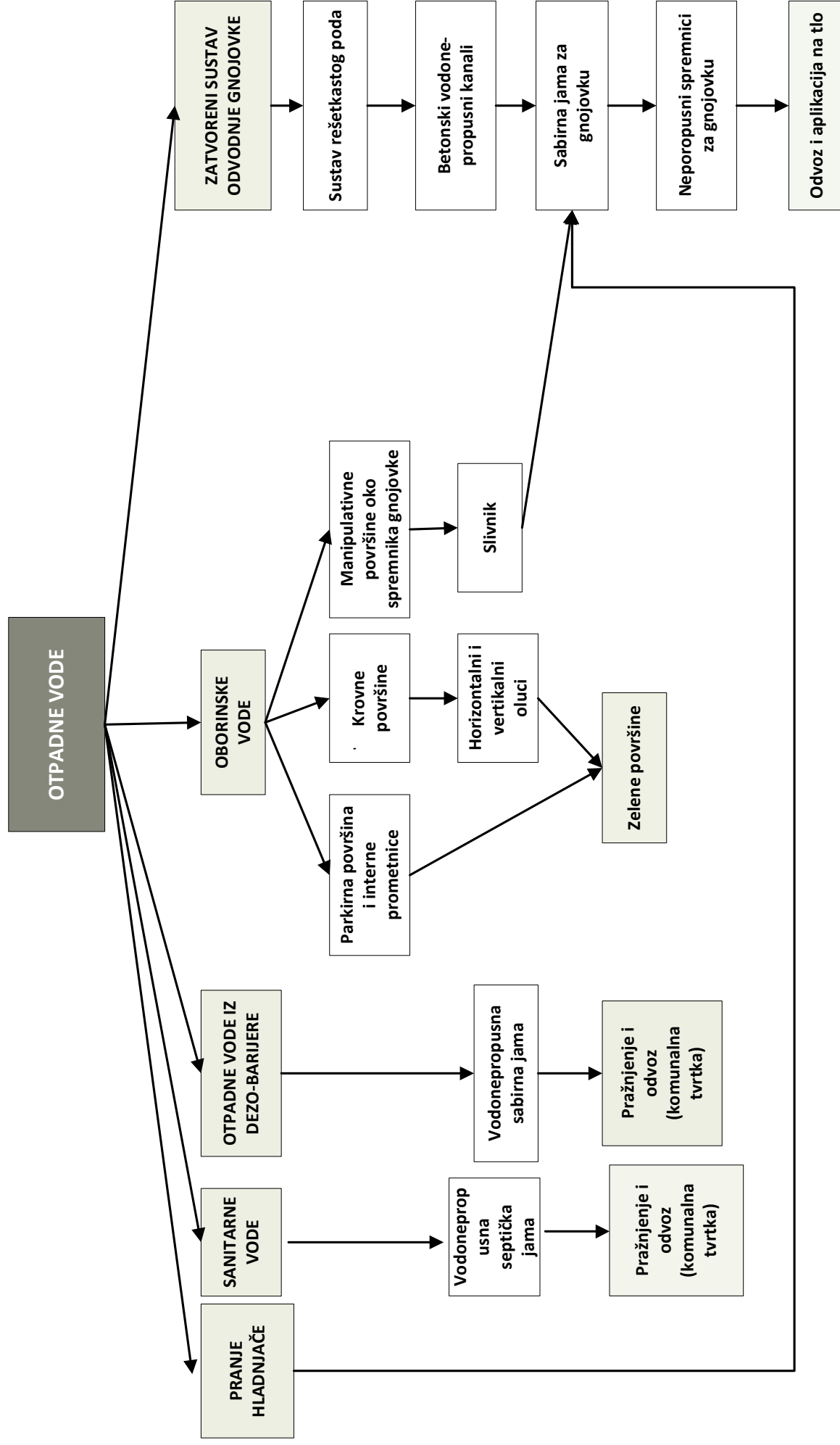

4. PROCESNI DIJAGRAMI TOKA

4.1. Procesni dijagram proizvodnog procesa

4.2. Procesni dijagram upravljanja otpadnim vodama

5. POVRŠINE ZA APLIKACIJU GNOJOVKE

5.1. Suglasnost za aplikaciju gnojovke

PC RATARSTVO
Tel: 031/790-365
Fax: 031/790-356

Industrijska zona 1
Mece, 31326 Darda
T 385 31 790100
F 385 31 790195
MB 3307042
ŽR1 2481000-1100104721
ŽR2 2393000-1102007714

Beli Manastir, 01. siječnja 2011.

Belje d.d. PC Ratarstvo na temelju izračuna potrebnih poljoprivrednih površina za aplikaciju gnojovke sa svinjogojske farme Malo Kneževo u skladu sa Pravilnikom o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08), Belju d.d. PC Svinjogojstvo izdaje

SUGLASNOST

za aplikaciju gnojovke iz proizvodnih objekata na poljoprivredne površine dodijeljene u koncesiju Belju d.d. Darda kako slijedi:

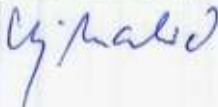
Svinjogojska farma MALO KNEŽEVO
POVRŠINE ZA APLIKACIJU GNOJOVKE

Katastarska općina	katastarska čestica		rudina	Kultura	ukupna površina (ha)	beljska tabla
	broj	podbroj				
Branjin Vrh	1		Malo Kneževo	oranica	56.6846	02-01
Branjin Vrh	2		Malo Kneževo	oranica	113.5304	02-03
Branjin Vrh	12		Malo Kneževo	oranica	228.4103	02-02
Branjin Vrh	dio 30		Malo Kneževo	oranica	27.0000	02-05
Branjin Vrh	dio 88		Malo Kneževo	oranica	12.0000	02-04
Branjin Vrh	148		Gajić	oranica	31.0928	02-25
Branjin Vrh	154	2	Rastić	oranica	67.2178	02-26
Branjin Vrh	156		Okrugla međa	oranica	13.7705	02-28
					549.7064	

Prilog: pregledna karta sa označenim površinama za aplikaciju

Potpisivanjem ove suglasnosti prestaje važiti Suglasnost za aplikaciju otpadnih voda farme svinja na lokaciji Malo Kneževo od 27. velječe 2006. godine na ukupnu poljoprivrednu površinu od 342 ha.

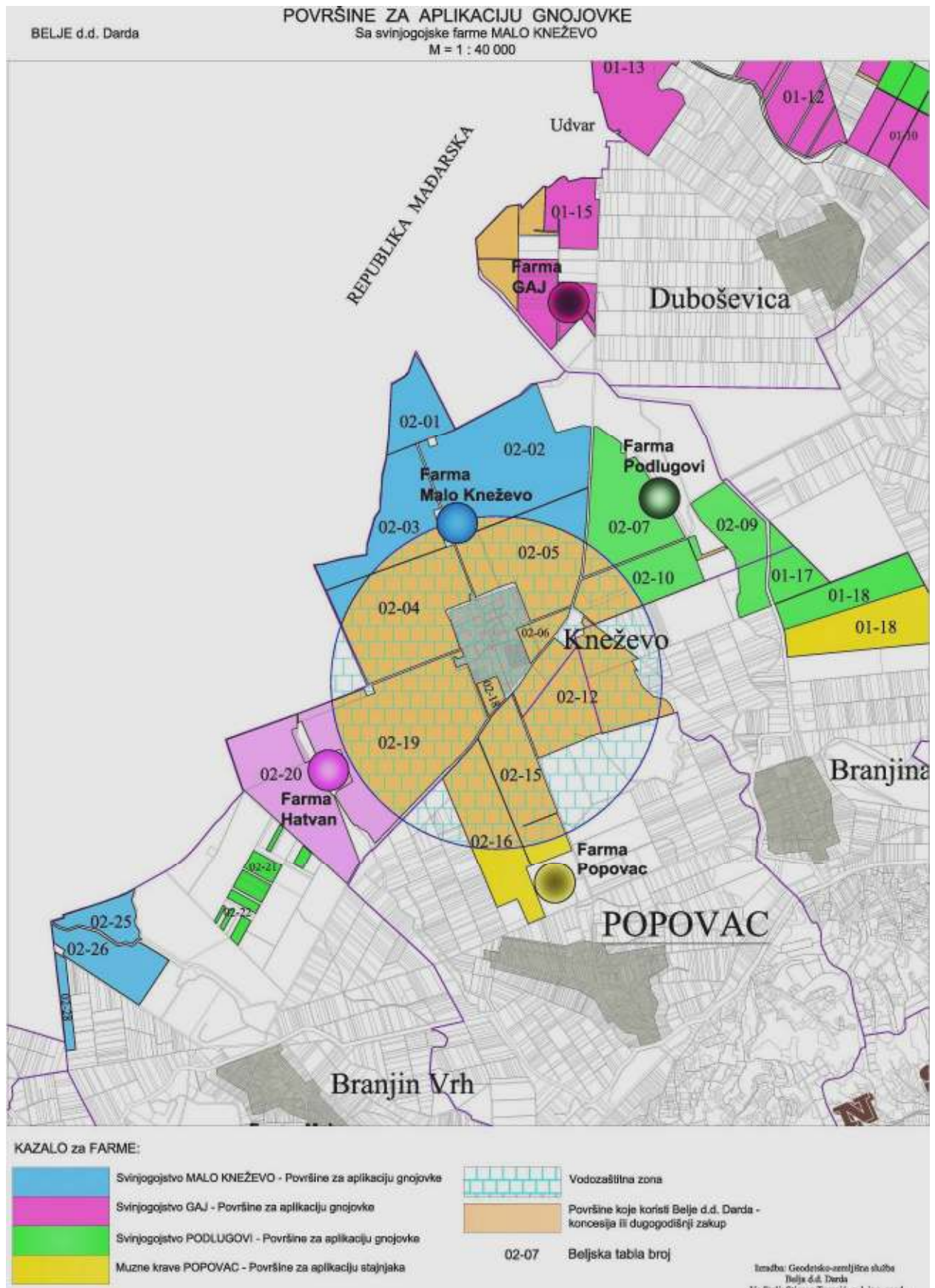
Direktor Profitnog centra Ratarstvo:
Ljiljana Malić, dipl. ing. polj.

Predsjednik Uprave Belje d.d.:
Goran Pajnić, dipl. oec.

5.2. Prikaz površina za aplikaciju gnojovke

6. PROCESNA DOKUMENTACIJA POSTROJENJA

1. Idejno rješenje; Rekonstrukcija i izgradnja svinjogojske farme Malo Kneževo, SIRRAH projekt d.o.o., Osijek, TD 71/05.
2. Tehnološki projekt izgradnje farme za proizvodnju prasadi Malo Kneževo, Belje d.d., Darda, 2005.
3. Idejno rješenje; Izgradnja spremnika gnojovke farme Malo Kneževo, SIRRAH projekt d.o.o., Osijek, TD 03/2011.

7. OSTALA DOKUMENTACIJA

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07)
2. Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08)
3. Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC): Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003.
4. Uremović, M. i Uremović, Z.: "Svinjogojstvo", Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, (1997.)
5. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Vodič o zaštiti svinja na farmama, Zagreb, 2008.